

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 7. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 18. november 2021

Tidspunkt: kl. 12.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Henrik Møller (V), næstformand, Jens Joel (S), Karsten Hønge (SF), Anne Valentina Berthelsen (SF), Jette Gottlieb (EL), Søren Søndergaard (EL), Victoria Velasquez (EL), Hans Andersen (V), Christoffer Aagaard Melson (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Alex Ahrendtsen (DF) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Udenrigsminister Jeppe Kofod, udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye, uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen, forsvarsminister Trine Bramsen, erhvervsminister Simon Kolle-
rup og skatteminister Morten Bødskov.

Anne Valentina Berthelsen fungerede som formand til og med punkt 4, hvorefter Henrik Møller fungerede som formand resten af mødet.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3829 (almindelige anliggender) den 23. november 2021

EUU alm. del (21) – bilag 76 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Jeg forlægger alle punkter til orientering. Jeg forventer, at forberedelsen af topmødet bliver hovedemnet sammen med retsstatsdialogen og forholdet til Storbritannien.

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 16. – 17. december (udkast til kommenteret dagsorden)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3829 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Det Europæiske Råd 16-17/12-21 – bilag 1 (fortrolig kommenteret dagsorden forud for DER 16-17/12-21)

Udenrigsministeren: På rådsmødet for almindelige anliggender vil den kommenterede dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd blive præsenteret. Det står endnu ikke klart, hvad hovedemnet på Det Europæiske Råd bliver, og dagsordenen er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er der lagt op til en statusdrøftelse af covid-19 i lyset af den seneste udvikling. Derudover vil der

være en drøftelse af EU's krisehåndtering og modstandsdygtighed, hvilket også er på dagsordenen som et selvstændigt punkt.

En anden vigtig sag vil være en drøftelse af stigende energipriser som opfølgning på Det Europæiske Råd den 22.-23. oktober 2021. Derudover vil der være en drøftelse af sikkerhed og forsvar med fokus på det strategiske kompas og EU-NATO-samarbejdet.

Som vanligt vil Det Europæiske Råd også drøfte EU's eksterne relationer. På nuværende tidspunkt er der lagt op til en forberedende drøftelse af EU-Afrika-topmødet, der finder sted den 17.-18. februar 2022. Jeg kan ikke afvise, at der kan komme yderligere punkter på dagsordenen.

Det er forventningen, at Rådet for almindelige anliggender vil tage den kommenterede dagsorden til efterretning. Den egentlige substansdrøftelse af emnerne og udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på rådsmødet for almindelige anliggender den 14. december 2021.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Rådskonklusioner om styrket kollektivt beredskab, indsatskapacitet og modstandsdygtighed over for fremtidige kriser

– *Rådskonklusioner*

Rådsmøde 3829 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Udenrigsministeren: Det Europæiske Råd opfordrede i juni 2021 det kommende slovenske formandskab til at arbejde videre med at forberede vores kollektive beredskab, indsatskapacitet og modstandsdygtighed over for fremtidige kriser. Formandskabet har på den baggrund igangsat forhandlinger om rådskonklusioner på området.

Det er forventningen, at rådskonklusionerne – bl.a. på baggrund af læren fra covid-19 – vil understrege vigtigheden af at opbygge modstandsdygtighed over for fremtidige kriser. Det skal ske ved at mindske EU's afhængighed af tredjelande på kritiske områder og ved at øge fokus på evnen til at håndtere nye trusler f.eks. desinformation og cyberangreb. Det er samtidig forventningen, at konklusionerne vil lægge op til jævnlige drøftelser i Rådet for Almindelige Anliggender af emnet i fremtiden.

Vi støtter arbejdet med at styrke europæisk modstandsdygtighed over for fremtidige kriser. Det er klart, at arbejdet med at styrke modstandsdygtighed bør ske med respekt for nationale kompetencer. Det understreges også i udkastet til rådskonklusioner.

Det er samtidig vigtigt, at arbejdet med at mindske europæisk afhængighed på kritiske områder ikke sker på bekostning af princippet om en åben økonomi, hvilket Danmark som lille eksportorienteret land har en stor interesse i.

Jeg vil gerne understrege, at konklusionerne ikke i sig selv indebærer operative beslutninger. De vil skulle træffes på de forskellige indsatsområder. Men konklusionerne sætter en vigtig politisk retning, og de sender et klart signal om behovet for at ruste EU bedre til fremtidige kriser. Derfor er det også min forventning, at vi vil kunne støtte konklusionerne på rådsmødet.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen

– *Politisk drøftelse*

SWD (2020) 0046, SWD (2020) 0047 og KOM (2021) 0644

Rådsmøde 3829 – bilag 1 (samlenotat side 6)

Udenrigsministeren: Formålet med drøftelsen er at gøre status over udvidelsesprocessen. Drøftelsen kommer, efter Kommissionen sidste måned fremlagde sin årlige udvidelsespakke, dvs. fremskridtsrapporterne for de seks lande på Vestbalkan samt Tyrkiet.

Overordnet set tegner fremskridtsrapporterne et blandet billede af udviklingen i regionen, hvor kun få lande har gjort fremskridt af betydning. En af grundene er naturligvis, at landene har været hårdt ramt af covid-19. Albanien og Nordmakedonien har gjort størst fremskridt. Jeg havde lejlighed til at besøge de to lande og Serbien for godt 2 måneder siden. Både i Nordmakedonien og Albanien fik jeg bekræftet indtrykket af regeringer, der gør en målrettet indsats for at opretholde et højt reformtempo.

Kommissionen fremhæver i sin udvidelsespakke især de fremskridt, som Albanien har gjort. Under mit besøg i Tirana blev det gjort meget klart, at udviklingen ikke var gået så hurtigt, hvis det ikke havde været for det pres, lande som Danmark havde lagt på Albanien. Det tager jeg som en bekræftelse af, at vores strengt meritbaserede tilgang bærer frugt.

I de øvrige lande har fremskridtene været begrænsede. Serbien har dog gjort små fremskridt i perioden. Især vil jeg gerne fremhæve, at den serbiske regering har forberedt en forfatningsreform, der retter op på nogle af de mangler, som EU og andre har fremhævet. Forfatningsreformen er udarbejdet i konsultation med Venedigkommissionen. Den vil blive lagt frem til vedtagelse i slutningen af måneden. Hvis reformen bliver vedtaget, vil det udgøre et vigtigt skridt i retning af en forbedring af retsstatsforholdene i landet.

Endelig er der Tyrkiet. Her er der ikke sket fremskridt. Tværtimod er der sket decideret tilbagegang, bl.a. med hensyn til respekt for menneskerettigheder og retsstatsprincipper. Det kommer ikke som en overraskelse, når man ser, hvordan Tyrkiet har ageret de senere år. Men det er imidlertid fortsat nødvendigt at opretholde dialog og samarbejde med Tyrkiet på områder i vores interesse, herunder især håndtering af irregulær migration.

Jeg forventer ikke, at der skal træffes beslutninger om udvidelsen på dette rådsmøde. Bulgarien blokerer stadig for, at indledning af optagelsesforhandlinger med Nordmakedonien kan finde sted. Bulgarien har selv offentligt meldt ud, at det sker på grund af en bilateral strid med Nordmakedonien. Det bulgarske veto vedrører ikke Albanien, men en række medlemslande ønsker fortsat ikke at opsplitte indledning af optagelsesforhandlinger med de to lande.

Bulgarien er i disse dage i færd med at afholde nyvalg. Forhåbentlig vil det bidrage til at afklare, om vi kan nå at afholde de regeringskonferencer, der vil markere den formelle start på optagelsesforhandlingerne med Albanien og Nordmakedonien, inden årets udgang.

Søren Søndergaard: Jeg havde egentlig ikke forestillet mig at tage ordet, men så sagde ministeren noget om Tyrkiet, som ikke står i regeringens samlenotat. Der står, at det lægges op til en bred

drøftelse, og ministeren konstaterer det fuldstændig indlysende – at det går den stik forkerte vej i Tyrkiet – hvorefter ministeren siger, at det er nødvendigt at opretholde dialogen. Selvfølgelig skal vi opretholde dialogen, det skal vi med alle – det skal vi vel også med Rusland, Belarus og alle mulige andre slyngelstater.

Men hvad har det at gøre med EU's udvidelse og stabiliserings- og associeringsproces? Der er en diskussion om, hvorvidt man skal opdatere associeringsaftalen med Tyrkiet, og vi havde diskussionen om, hvorvidt man skulle starte den tekniske forberedelse af det osv. Hvad betyder det for det? Kan ministeren uddybe, hvad den betragtning om Tyrkiet egentlig betyder for det emne, der er på dagsordenen her, nemlig EU's forhold til Tyrkiet?

Vi skal senere diskutere Belarus' præsident, Alexander Lukashenko. Han er en slyngel, men han har dog ikke formået at sætte så mange personer i fængsel som Tyrkiets præsident, Recep Tayyip Erdoğan, har. Han har heller ikke formået at fængsle lige så mange journalister.

Katarina Ammitzbøll: Jeg hører ministeren sige, at man vil fortsætte en dialog, som skal være gradvis proportional, om et styrket samarbejde. Det ser derfor ud, som om der faktisk er tiltag imod et øget og bredere samarbejde med forbehold for konditionaliteter. Det er ikke særlig klart, hvilke hegnspele man vil sætte ind, og er der overhovedet nogen skærpede krav eller tone over for Tyrkiet? Vi har lige haft en sag, hvor bl.a. den danske ambassadør og andre blev truet med at blive persona non grata, fordi de støttede en fængslet oppositionsleder. Er der noget nyt om den sag?

Det sidste, der står, er om finansiering af de syriske flygtninge i værtslandet Tyrkiet. Vi har jo set, hvordan Tyrkiet behandler mange af flygtningene, og der er også stor bekymring for, hvordan det udvikler sig. Det gælder med hensyn til fundamentalisme og andre ting, som de udsættes for, og hvilke skoleuddannelser børn får. Hvilke krav stiller man fra EU til de mange flygtnings ophold? Hvad med børnene, uddannelsesmuligheder, jobskabelse og de livsvilkår, de nu har? Bliver der en exitstrategi? Der har tidligere været talt om overdragelse til FN eller på en anden måde sikre ordentlige forhold til flygtningene.

Udenrigsministeren: Vi er vist enige om, at der ikke er sket fremskridt i Tyrkiet – snarere tværtimod. Der er sket tilbageskridt, specielt på menneskerettighedsområdet og for retsstatsprincipper. Men uden for udvidelsesrammen skal vi selvfølgelig opretholde en dialog på områder, hvor det er i vores interesse. Det kan være håndtering af irregulær immigration og andre sager, hvor det er i vores interesse at have en dialog.

Der er ikke diskussion af flygtninge i udvidelsesrammen på den måde, men vi har en dialog. Bl.a. betaler vi rigtig mange penge til at sikre, at flygtninge får hjælp i Tyrkiet. Det er vigtigt, at vi fortsat kan gøre det, for det er en vigtig del af dialogen at sikre, at flygtningene får den nødvendige hjælp i Tyrkiet. Det er ikke på dagsordenen, men udvidelseskapitlerne og fremskridtsrapporten er.

Søren Søndergaard: Jeg bliver mystificeret af det, ministeren siger. Vi har fået et samlenotat, der handler om udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen. Af det fremgår, at formålet med drøftelsen er at give medlemsstaterne en mulighed for bredt at drøfte EU's udvidelse. Men der er ikke nævnt ét ord om Tyrkiet i det. Ministeren bringer helt selvstændigt Tyrkiet på banen og siger, at det går i den helt forkerte retning, hvorefter ministeren begynder at tale om at samarbejde med Tyrkiet. Så spørger jeg bare, hvad det er, vi taler om?

Hvilke konsekvenser har det, at det går i den helt forkerte retning i Tyrkiet, for det punkt, der skal diskuteres, nemlig udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen? Eller var det bare sådan: I øvrigt mener jeg, at Kartago bør ødelægges? Jeg siger det selvfølgelig, fordi et flertal i Folketinget har pålagt regeringen at arbejde for en skærpet kurs over for Tyrkiet i EU. Derfor er spørgsmålet, hvordan den vedtagelse konkret vil give sig til udtryk i regeringens ageren på det møde, når det gælder udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen?

Katarina Ammitzbøll: Jeg går tilbage til, hvad der blev drøftet ved rådskonklusionerne i sommer om Tyrkiet. Hvor er de skærpede krav?

Som det fremgår, blokerer Bulgarien for Nordmakedonien. Hvordan vil man løse det problem? Bulgarien vil formentlig bare fortsætte med at blokere, som de har gjort længe. Hvis de bliver ved med at være stopklods og nedlægge veto, er der så på nogen måde udsigt til, at der kan ske en associering, eller ser ministeren, at det bliver meget svært at få igennem?

Kim Valentin: Man bliver selvfølgelig nysgerrig, når tingene står mellem linjerne, og ministeren pludselig nævner Tyrkiet. Men jeg vil stadig væk følge op på retsstatsdialogen. Jeg ved godt, at Polen og Ungarn ikke er på dagsordenen, men jeg ved også godt, at det flytter sig hver uge. Derfor er jeg nysgerrig efter at vide, hvad status er? Der går lang tid imellem de rapporteringer, vi får. Og lur mig, om man ikke kommer til at tale om i hvert fald Polen og muligvis også Ungarn. Hvad vil vi som foregangsland gøre på det område, så vi ikke om et halvt år kan se, at vi ikke har presset ordentligt på? Det er jo nu, vi skal presse på for at få denne beslutning igennem.

Udenrigsministeren: Til Søren Søndergaard: Vi vil i udvidelsesdiskussionen med kandidatlandene konstatere, at det går i den forkerte retning for Tyrkiet på områder som retsstat, menneskerettigheder osv. Jeg regner også med, at andre lande vil konstatere det. Det ligger der i det punkt på dagsordenen. Hvordan man håndterer flygtninge i Tyrkiet, er ikke på dagsordenen. Men vi har interesse i en dialog med en række lande, som Søren Søndergaard selv nævnte – ikke for at belønne et land, men fordi vi varetager vores egne interesser. Det har ikke noget med udvidelsen at gøre.

Til Katarina Ammitzbøll: Bulgarien har selv sagt, at der er en strid med Nordmakedonien. Der er ingen tvivl om, at Nordmakedonien er kommet meget langt med implementering af retsstatsreformer og menneskerettigheder, og de har været klar til at tage de videre skridt relativt længe. Derfor har jeg både bilateralt over for Bulgarien, men også i et brev sammen med andre udenrigsministre, opfordret til, at man får løst striden mellem Bulgarien og Nordmakedonien. Det er meget vigtigt, for uløste stridigheder skal jo ikke importeres, men skal løses, før man går videre i medlemsprocessen og på et tidspunkt bliver medlem af EU. En række lande lægger vægt på sammenhængen mellem at starte en regeringskonference med både Albanien og Nordmakedonien på samme tid, så vi er lidt blokeret af situationen med Bulgarien.

Anden valgrunde er i gang i Bulgarien, og jeg håber, at man kan få løst striden, når der kommer klarhed efter et valg, så vi kan komme videre. Det har vi alle interesse i. Danmark skubber meget aktivt på både over for Bulgarien, men også i EU-kredsen.

Til Kim Valentin: Der er en landespecifik dialog, hvor fem lande bliver evalueret ved hver dialog, og Polen og Ungarn er ikke blandt de fem lande på det næste møde. Danmark er sammen med lige-sindede lande helt i front med hensyn til at sikre, at grundlæggende værdier i retsstaten bliver op-

retholdt i alle EU's medlemslande – også Polen og Ungarn, og det vil vi fortsætte med. Polen og Ungarn er blevet evalueret på andre møder og i andre sammenhænge. Vi havde f.eks. den horizontale diskussion af retsstatssituationen i Europa, hvor specifikt Polen var et kæmpe tema med hensyn til uafhængigheden af domstolene – det er et kæmpe problem. Jeg er glad for, at der er stærk opbakning fra Venstre til regeringens klare, konsekvente linje om, at Danmark skal gå forrest. Det er godt, vi står sammen, også med hensyn til resten af EU i disse sager.

Søren Søndergaard: Jeg forstår, at ministeren fortolker Folketingets vedtagelse om en skærpet kurs over for Tyrkiet på den måde, at man på et møde vil sige, hvad der er fuldstændig oplagt for enhver – at det går i den forkerte retning. Vi andre må så overveje, om vi synes, at det er en rigtig fortolkning af Folketingets ønske om en skærpet kurs over for Tyrkiet.

Udenrigsministeren: Regeringen mener, at man skal indstille optagelsesforhandlinger med Tyrkiet, men det kan der ikke opnås enighed om i EU's medlemslande. Tyrkiet går i den markant forkerte retning med hensyn til retsstat og menneskerettigheder, og det bekræfter de rapporter, vi sidder med. Det behøver vi ikke gå dybere i, for det er vi alle sammen enige om – heldigvis også Kommissionen. Vi synes ikke, at det giver mening at fortsætte forhandlingerne med Tyrkiet. Reelt er de også gået helt i stå – der er jo ikke reelle forhandlinger i øjeblikket.

4. Status for forholdet mellem EU og Storbritannien

– *Status*

KOM (2020) 0856

Rådsmøde 3829 – bilag 1 (samlenotat side 9)

EUU alm. del (19) – bilag 428 (udvalgsmødereferat side 640, forelagt i EU til forhandlingsoplæg 6/2-20)

Udenrigsministeren: Jeg forventer, at vi på rådsmødet vil gøre status over forhandlingerne mellem EU og Storbritannien om protokollen om Nordirland. Forhandlingerne er desværre særdeles vanskelige, men vi håber og arbejder fortsat for det bedste. Et forhandlingssammenbrud kan – som følge af den britiske tilgang – desværre ikke udelukkes. Hvis det sker, kan det inden for en overskuelig fremtid blive nødvendigt at drøfte modforanstaltninger fra EU's side. Der er vi dog ikke helt endnu.

Kommissionen fremlagde den 13. oktober 2021 en samlet pakke for protokollen om Nordirland, der har til formål at løse helt konkrete praktiske problemer med varer, der importeres fra Storbritannien til Nordirland. Alle forslagene bygger på ønsker fra den nordirske befolkning og nordirsk erhvervs- liv. Danmark bakker fuldt og helt op om Kommissionens pakke.

Britiske ønsker om at afkoble Nordirland fra det indre marked og at udfase EU-Domstolens jurisdiktion vil EU til gengæld ikke kunne imødekomme. Og en egentlig genforhandling af protokollen er heller ikke en option. Det skyldes, at begge dele ville være uforenelige med grundpræmissen i protokollen om Nordirlands tilknytning til det indre marked. Protokollen er en afgørende forudsætning for den åbne grænse mellem Irland og Nordirland og dermed fredsftalen. Samtidig er det helt centralt at sikre, at EU's høje standarder for f.eks. fødevarer og forbrugerbeskyttelse opret- holdes. Det kan i den sidste ende også have direkte betydning for danske forbrugere.

Situationen i dag er, at Storbritannien i over en måned ikke har engageret sig reelt i forhandlingerne med EU. Storbritannien har samtidig øget konfliktniveauet over for EU ved at true med at udløse den såkaldte artikel 16 i protokollen om Nordirland, der reelt indebærer en hel eller delvis suspen- sion af protokollen.

Kommissionen vurderer dog, at Storbritanniens grundlag for eventuelt at aktivere artikel 16 er me- get tvivlsomt. Det skyldes, at udfordringerne i Nordirland er det forventede resultat af Storbritanni- ens udtræden af det indre marked. Der er med andre ord ikke tale om en fejl eller utilsigtede kon- sekvenser. Hvis Storbritannien aktiverer artikel 16, vil det være nødvendigt at give et robust mod- spil.

Jeg håber naturligvis fortsat meget på, at det ikke kommer dertil, og at der findes en snarlig løsning ikke mindst af hensyn til befolkningen og virksomhederne i Nordirland. Det vil være det bedste for alle parter. Og det vil skabe grundlaget for at komme videre med at udvikle et godt samarbejde mellem EU og Storbritannien. Men, som forholdene står lige nu, må vi forberede os på yderligere eskalering af konfliktniveauet mellem EU og Storbritannien.

Vi vil i det videre forløb derfor pejle efter følgende punkter:

- At EU bør udvise fleksibilitet inden for rammerne af protokollen, men at indgåede aftaler skal overholdes.
- At Nordirlands tilknytning til det indre marked ikke er til forhandling.
- At hensyn til freden i Nordirland og sikring af Irlands interesser er afgørende. Når små medlemslandes interesser er på spil, er det afgørende, at EU udviser solidaritet. Det ville vi fra dansk side også forvente og ønske, hvis det var os, der stod til at komme i klemme.
- At EU's reaktion – hvis Storbritannien udløser artikel 16 – skal være saglig og proportional, men samtidig afspejle situationens alvor og modpartens ageren.

Endelig finder regeringen det – som igennem hele brexit-forløbet – afgørende at opretholde EU27-enigheden og at bakke op om Europa-Kommissionen som forhandler.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Den landespecifikke retsstatsdialog

– *Politisk drøftelse*

KOM (2021) 0700

Rådsmøde 3829 – bilag 1 (samlenotat side 13)

Udenrigsministeren: På rådsmødet i oktober 2021 havde vi en horisontal drøftelse af Kommissionens seneste retsstatsrapport fra juli. På det kommende rådsmøde er der planlagt landespecifikke drøftelser af de næste fem landekapitler i Kommissionens retsstatsrapport, dvs. Kroatien, Italien, Cypern, Letland og Litauen.

Det er afgørende for regeringen, at alle medlemsstater lever op til EU's grundlæggende værdier. Ikke mindst retsstatsprincippet. Kommissionens retsstatsrapport og dialogen i Rådet er vigtige redskaber til tidligere at opdage og forebygge negative tendenser, før de for alvor udvikler sig til problemer, som det kan være svært at rette op på. Derfor er jeg stolt af, at Danmark bidrog til at få initiativet godt fra start ved at være blandt de første fem lande, der blev drøftet sidste år.

Jeg forventer, at vi får en konstruktiv erfaringsudveksling ligesom tidligere gange. Og jeg vil engagere mig aktivt i drøftelserne og støtte op om formatet, så det bliver videreført under fremtidige formandskaber. På den måde kan medlemslandene fortsætte med løbende at se hinanden i kortene og være med til at sikre efterlevelsen af retsstatsprincippet.

Kim Valentin: Vi er i Venstre lidt bekymrede for Polens og Ungarns retsstatsstatus. Kan ministeren uddybe, hvad status er for den situation, og hvad man forventer, der sker inden for den næste periode med de lande, der har fået ret kraftige bemærkninger om deres retsstatsstatus? Danmark er jo også nævnt i dialogen – hvad forventer regeringen, der sker med os selv?

Udenrigsministeren: For det første er det min og regeringens høje prioritet, at vi har den årlige horisontale retsstatsrapport og de løbende landespecifikke retsstatsdialoger. De fem lande, der skal debatteres på det næste rådsmøde, er hverken Polen, Ungarn eller Danmark. Danmark har tidligere været igennem den proces. Vi er derfor ikke på dagsordenen, men Kommissionens kapitler om Danmark var gennemgående meget positive. Kommissionen nævner, at Danmark er et af de mindst korrupte lande, og at domstolene nyder en høj grad af uafhængighed. Kommissionen nævner særlig to emner med mulighed for forbedringer. Det gælder begrænsede ressourcer og udfordringer med digitalisering i domstolene samt indsatsen mod korruption.

Men alt det skal læses i lyset af, at Danmark for nylig for sjette gang i træk blev udråbt som den bedste retsstat i verden af World Justice Project. Det vigtige for regeringen er, at den landespecifikke dialog fortsætter under det slovenske formandskab, og vi ønsker også, at det fortsætter under kommende formandskaber. Vi presser på, for at det skal ske. Det er en god mekanisme til at forebygge, at der kommer et skred i den forkerte retning i retsstaten i medlemslande. Nogle gange kan det komme så langt ud, at det kan være svært at rette på. Vi har aktuelt sagen med Polen og Ungarn som eksempler på, at det havde været godt, hvis man kunne have sat ind lidt tidligere for at sikre, at det ikke gik den vej. Skulle der alligevel opstå en drøftelse af Polen, er vi selvfølgelig klædt på til at gøre de danske synspunkter gældende.

Sagen om Polen blev drøftet i forbindelse med Det Europæiske Råd i oktober 2021, hvilket statsministeren redegjorde for i forbindelse med afrapportering til både Europaudvalget og Det Udenrigspolitiske Nævn. Det er nu op til Kommissionen, som jo er traktatens vogter, at tage de fornødne skridt for at rette op på forholdene. Jeg kan i dag ikke komme det nærmere, men vi vender meget gerne tilbage til udvalget med nyt, når der er grundlag for det. Jeg synes, at vi har en fælles interesse, og jeg er glad for, at Venstre bakker regeringen op, og at vi har stor fokus på, hvordan grundlæggende værdier som retsstatsprincipper opretholdes i det fællesskab, vi er en del af.

Kim Valentin: Lad mig starte med at bekræfte, at vi jo er på samme rille på pladen, med hensyn til hvad Danmark skal gøre. Men jeg taler om hastigheden. Hvad presser vi på med i øjeblikket? Men respekt for, at de ikke er på dagsordenen, og derfor vil jeg ikke bruge mere tid på det nu.

Kroatien er på dagsordenen, og der er netop problemer i uafhængigheden mellem domstole og lovgivning. Hvad vil vi præcis gøre med hensyn til Kroatien?

Udenrigsministeren: Jeg deler utålmodigheden med hensyn til problemerne på retsstatsområdet, ikke mindst i Polen. For at gøre det meget forståeligt må det jo være sådan, at man må have tillid til, at domstolene i EU's medlemslande reelt er uafhængige. Hvis der er tvivl om det, har landet en udfordring. Men hele EU har også en udfordring, for det kan påvirke os i sidste ende – borgere og virksomheder, som agerer på det samme indre marked i Europa.

Som det står nu, er det op til Kommissionen som traktatens vogtere at tage de fornødne skridt og rette op på forholdene. Jeg har sagt meget klart, at når der kommer nyt, så vender jeg tilbage til udvalget, og vi presser på, hvad vi kan.

En af de vigtige ting er hele EU's genopretningsfond og sikring af, at Polen overholder deres forpligtelser om retsstatsprincipper og grundlæggende værdier. Det er et af redskaber, vi har. Regeringen mener, at det er vigtigt at koble dét at modtage penge fra EU-budgettet, som vi alle sammen er med til at finansiere, til overholdelse af retsstatsprincipper.

Kim Valentin: Som ministeren nok kan høre, dyrker jeg retsstatsdialogen i dag. Det gør jeg af en bestemt årsag. EU bliver udfordret af reducere af retsstatsprincipperne, specielt i de tidligere øst-europæiske lande. Det er dét, jeg er usikker på i denne sammenhæng. Det er godt, at vi presser på, og det er godt, at vi har forbundet økonomi og den måde, som landene udvikler sig på. Men det må ikke bare blive ord, det skal også være handlinger. Vi skal rent faktisk flytte noget, og som jeg ser det, går det den forkerte vej i øjeblikket. Selv om vi taler og taler, ser vi, at f.eks. Slovenien og Slovakiet udvikler sig i den forkerte retning. Kroatien har næsten ikke bevæget sig, efter hvad jeg kan læse mig frem til. Der er næsten ingen udvikling. Vi er nødt til at italesætte det, når EU samtidig smider milliarder i den retning hvert eneste år. Jeg siger det nu, fordi jeg ikke selv kan sidde i Rådet og sige noget. Det kan kun ministeren, og derfor er det her min mulighed for at påvirke ministeren i den retning.

Udenrigsministeren: Jeg elsker utålmodigheden i diskussionen om retsstatsprincipper – den deler jeg. Der er jo forskellige redskaber, man kan bruge i den forbindelse, som vi bakker varmt op om. Nogle er vi selv gået forrest i at udvikle, ikke mindst koblingen af modtagelse af penge fra EU-budgettet til overholdelse af retsstatsprincipperne. Det synes vi er helt naturligt, og det er min politiske holdning, at man skal gøre det.

Vi har fået etableret retsstatsmekanismen, som nu er for EU-Domstolen. Så må vi se, hvornår afgørelsen kommer. Retsstatsdialogen er jo ét blandt flere redskaber. Der er artikel 7 og desuden Kommissionens mulighed for at tilbageholde penge fra genopretningsfonden. Der er en række forskellige redskaber, og vi mener, at vi skal bruge alle de redskaber, vi kan, inden for retsstatens principper. Vi skal gøre det, der er juridisk muligt, for at opretholde, at man efterlever retsstatsprincipper og grundlæggende værdier.

Emnet på rådsmødet er de landespecifikke retsstatsrapporter. De har i høj grad til formål tidligt at identificere og opdage mulige problemer på retsstatsområdet og forebygge, at de udvikler sig til alvorlige problemer, der kan være svære eller umulige at rette op på. For at tage et eksempel gennemførte Malta sidste år retsreformer, som har styrket domstolenes uafhængighed. Slovakiet har optrappet efterforskning af korruption, især på højt niveau. De forskellige redskaber skal bruges, men ingen af dem kan stå alene. Retsstatsdialogen er et vigtigt redskab, men det er ikke det eneste, og det alene kommer ikke til at løse problemerne.

Man kan mærke på debatten i Rådet, at landene tager det meget alvorligt. Man vil gerne være en velfungerende retsstat og leve op til EU-traktaten, når man er medlem, og man vil også gerne dele erfaringer med andre. Så jeg synes på mange måder, at det er nyttigt. Hvis man zoomer ud og kigger i verden, hvor nogle af de principper er under voldsomt pres, synes jeg, at det er godt, at vi også internt tager det alvorligt. Det er godt, at vi løbende ser på, om vi kan gøre noget bedre – også i Danmark – så vi kan blive bedre retsstater og demokratier og bedre til at overholde de grundlæggende værdier, der forener os. Det er min politiske holdning til det.

6. Lovgivningsmæssig programmering – Kommissionens arbejdsprogram for 2022

– *Forelæggelse ved Kommissionen*

KOM (2021) 0645

Rådsmøde 3829 – bilag 1 (samlenotat side 15)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde (udenrigsanliggender – handel) fra den 29. november – 3. december 2021

EUU alm. del (21) – bilag 76 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Jeg forelægger alle punkter til orientering.

1. WTO's 12. ministerkonference (MC12)

– *Politisk drøftelse/Rådskonklusioner/Rådsafgørelse*

KOM (2021) 0672

Rådsmøde 29/11-21 – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (072) – bilag 321 (udvalgsmøde referat side 1096, spørgsmål vedr.

Doha-udviklingsrunden blev forelagt EUU til forhandlingsoplæg 13/6-08)

Udenrigsministeren: Rådsmødet for EU's handelsministre finder sted i margenen af WTO's 12. ministerkonference i Genève – også kaldet MC12. Det eneste dagsordenspunkt vedrører MC12 og forhandlingerne i WTO. Rådsmødet indledes den 29. november 2021, dagen før MC12 starter. Afhængigt af forhandlingerne vil Rådet kunne mødes igen senere i løbet af MC12 for at behandle og godkende eventuelle resultater, der opnås enighed om i WTO-kredsen.

Det er kort tid siden, jeg i forbindelse med handelsministermødet den 11. november 2021 orienterede udvalget om forhandlingssituationen i WTO og forventningerne til MC12. Der er ikke sket væsentlige nye udviklinger siden da.

På det kommende møde ventes Rådet på baggrund af en orientering fra Kommissionen igen at drøfte status i forhandlingerne og EU's prioriteter. Der ventes vedtagelse af både rådskonklusioner og en rådsafgørelse om EU's forhandlingslinje og tilslutning til de aftaler, der opnås enighed om på MC12, som det er praksis i forbindelse med WTO-ministerkonferencer. Det vil vi støtte.

Med mindre end to uger til MC12 er der desværre fortsat stor usikkerhed om udsigten til resultater. Forhandlingerne i Genève er intensiveret, men der ses fortsat kun begrænset sammenfald i medlemmernes positioner.

Som jeg redegjorde for i forelæggelsen af rådsmødet den 11. november 2021, er fokus især på to potentielle resultater: For det første en aftale om begrænsning af miljøskadelige fiskerisubsidier, og for det andet et WTO-bidrag til mere ligelig global adgang til covid-19-vacciner. I forhandlingerne om fiskerisubsidier er det stadig emner som udviklingslandes forpligtelser, brændstofsubsidier og koblingen til bæredygtig fiskeriforvaltning, der skiller parterne. Der er heller ikke enighed om det amerikanske forslag om at inkludere bestemmelser om tvangsarbejde.

EU prøver bl.a. at sikre, at forhandlingerne fokuserer på de subsidier, som har de mest skadelige miljøkonsekvenser. Herudover er det vigtigt for EU, at den øgede fleksibilitet, som typisk gives til udviklingslande i WTO-aftaler, målrettes mindre fiskerinationer og de fiskere, som har det største behov.

Der arbejdes også hårdt på at finde kompromisser for sundhed og covid-19-vacciner. Det er vigtigt for regeringen, at vi ser på, hvordan det multilaterale handelssystem kan bidrage til den globale håndtering af covid-19. Vi har drøftet disse spørgsmål i udvalget tidligere og ikke mindst Indiens og Sydafrikas forslag om en TRIPS-waiver i form af en tidsbegrænset suspension af de intellektuelle rettigheder til covid-19-produkter. EU og regeringens vurdering er fortsat, at dette forslag ikke vil løse de konkrete globale udfordringer for produktion og udrulning af vacciner. Samtidig kan forslaget skabe usikkerhed om hele patentsystemet og svække den fremtidige udvikling af vacciner og lægemidler.

EU's fokus er i stedet på at øge den globale vaccineproduktion ved styrket brug af tvangslicenser i henhold til TRIPS-aftalen. Derudover er der en række andre praktiske tiltag, der kan gøre en reel forskel, såsom begrænsninger af eksportrestriktioner og forøgelse af vaccineproduktion. Det støtter regeringen. Mere generelt er regeringen villig til at se på alle forslag, der kan øge adgangen til sikre og effektive covid-19-vacciner for alle.

Som på tidligere WTO-ministerkonferencer venter jeg også, at landbrug vil være et vigtigt emne. Det skyldes især, at mange udviklingslande ønsker ændringer af de eksisterende regler, f.eks. om omfanget af national landbrugsstøtte. Det har EU forståelse for, og der er vilje til at se på kompromisser. Men WTO's medlemmer står meget langt fra hinanden. Det er derfor mere realistisk, at fokus vil være på mindre tiltag om f.eks. bedre løbende information om national landbrugsregulering og støtteordninger, mens større spørgsmål vil skulle håndteres frem mod næste ministerkonference, MC13.

I spørgsmålet om WTO-reformer vil MC12 ikke i sig selv kunne levere konkrete resultater. Men jeg håber fortsat, at der kan opnås bred opbakning til at sætte arbejdet i gang. I bedste fald ved nedsættelse af en arbejdsgruppe, som skal konkretisere indholdet af reformarbejdet frem mod MC13. Reform af WTO's regelsæt og institutionelle rammer er helt centralt for organisationens fortsatte relevans. Bl.a. er det vigtigt at finde en løsning, så WTO's tvistbilæggesfunktion igen kan fungere ordentligt.

En anden vigtig del af resultatpakken fra MC12 vil være vedtagelse af flere erklæringer, dels om fremtidige indsatser på forskellige handelspolitiske områder, dels en horisontal erklæring om WTO. På MC11 i 2017 var det ikke muligt at blive enige om en sådan samlet erklæring. Så det vil være af stor symbolsk betydning, hvis det kan lykkes på MC12.

Vi har især presset på for ambitiøse erklæringer om bæredygtig udvikling. Det er her positivt, at USA og Kina nu har meldt ud, at de også forventer at støtte den planlagte erklæring om grønne emner i WTO. Jeg vil arbejde for, at denne erklæring også udmøntes i konkrete tiltag, ikke mindst nye forhandlinger om liberalisering af handel med grønne varer og tjenesteydelser.

Katarina Ammitzbøll: Det er positivt, at det grønne nu forhåbentlig kommer til at fylde i WTO. Er der andet om grønne normer ud over grønne produkter? I EU-sammenhæng har vi f.eks. talt om at leve op til Parisaftalen. Regeringen skal have ros for både Parisaftalen og COP26, herunder forhandlingerne om Keeping 1,5°C Alive, hvor Danmark sad for bordenden.

Vaccinemangel er stadig et stort globalt problem, og kun 5-10 pct. af befolkningen i udviklingslandene er vaccineret. Der er stadig et kæmpe behov for vacciner, og det giver et pres. Kan ministe-

ren sige lidt mere om, hvilken slags waiver der er tale om? I TRIPS er der en vis fleksibilitet indbygget, både ved at man kan få en licens til at producere til nationalt forbrug, og man kan også i visse tilfælde få lov til at producere og eksportere. Det har Canada f.eks. gjort til Rwanda for AIDS.

Vi har en stor vaccinekapacitet, og man skal måske passe på, at der kan blive åbnet op for et pres fra mange andre hensyn. Spørgsmålet er, om man ikke kan løse det inden for rammerne af TRIPS. Hvor meget skal der til i waiveren, for der er meget fleksibilitet? Vi skal også have respekt for medicinalindustrien, som bruger mange milliarder på at udvikle en vaccine. Hvor lang tid skal waiveren løbe – er der en tidsbegrænsning?

Søren Søndergaard: Det store problem i øjeblikket er, at EU blokerer for at finde en løsning for TRIPS-waiveren. Derfor er jeg rigtig glad for følgende formulering i samlenotatet: »I betragtning af den uafklarede forhandlingssituation vedrørende TRIPS-waiver og det store behov for bidrag til vaccineadgang er regeringen indstillet på at overveje et eventuelt kompromis om dette spørgsmål«. Jeg synes, det lyder rigtig godt, men så kommer fortsættelsen: »som Kommissionen mener, EU vil kunne leve med«.

Det virkelig vigtige i denne sag er jo ikke, om EU kan leve med det, men om millioner af mennesker, der risikerer at dø, kan leve med det. Herunder også om vi kan leve med, at smitten kommer tilbage til Danmark, fordi den muterer. Det er det interessante spørgsmål. Men hvad betyder det egentlig, at man pantsætter sin linje hos Kommissionen? Hvorfor skal det være Kommissionen, der kan leve med det? Vi kan vel godt have en linje, som vi agiterer for, uden at Kommissionen siger, at de kan leve med den?

Det andet spørgsmål gælder Doharunden. Der står i samlenotatet, at forhandlingerne i Dohaudviklingsrunden blev forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 7. oktober 1999, 26. oktober 2001 og 13. juni 2008. Skal det forstås på den måde, at regeringen forhandler på baggrund af mandater, der er givet af Folketinget for henholdsvis 22, 20 og 13 år siden? Hvis det er tilfældet, vil jeg gerne vide, om ministeren kan uddybe, hvilke dele af de igangværende forhandlinger i WTO, som er dækket ind af disse forhandlingsmandater?

Udenrigsministeren: Til Katarina Ammitzbøll: Det er vigtigt for regeringen, at EU vedvarende har fokus på effektiv implementering og håndhævelse af aftaler om handelspolitiske forpligtelser, bl.a. på bæredygtighedsområdet. Derfor er jeg tilfreds med, at Kommissionen har igangsat en gennemgang af EU's 15-punktshandlingsplan om handel og bæredygtig udvikling fra 2018. Kommissionen har gennemført en offentlig høring om handlingsplanen og igangsat et studie af, hvordan tredjelande arbejder med bæredygtighed i handelspolitikken.

Vi har opfordret Kommissionen til at sikre grundig inddragelse af medlemsstaterne, når analysen er færdig, og inden anbefalingerne til den fremtidige indsats udarbejdes. Det ventes at ske i starten af næste år. Regeringen støtter det og vil også arbejde for en maksimal grøn handelspolitik, både for produkter og normer. Fokus på MC12 er liberalisering af handel med grønne varer og tjenesteydelser, plastik, reform af subsidier til fossile brændstoffer og en eventuel aftale om fiskerisubsidier. Det er noget af det, vi kan få ind allerede nu.

Med hensyn til diskussionen om vacciner og TRIPS-waiver vil jeg gerne slå fuldstændig klokkeklart fast, at regeringen arbejder benhårdt på at få vaccineproduktion og vaccineudrulning ud til hele

verdenen. Vi er jo forhåbentlig politisk enige om, at vi er ikke igennem covid-19-krisen, før alle verdens lande har fået adgang til vaccine. Vi støtter alt, hvad der kan gøres i den forbindelse og er klar til at overveje alle forslag, der kan øge den globale adgang til vacciner. Men det skal være noget, der reelt øger vaccineproduktionen og udrulningen af vaccinen.

Søren Søndergaard og jeg har diskuteret TRIPS-waiver mange gange, og vi har også haft samråd om det. Det ville være fint, hvis det var et forslag, der bare ledte til øget produktion, men pointen er, at der skal en række elementer til, for at man kan producere vacciner. Det gælder f.eks. knowhow, forskellige ingredienser, der indgår i vaccinerne, produktionsfaciliteter og de rigtige personer. Derfor er TRIPS-waiveren desværre ikke den gyldne løsning.

Den vej, som kan øge produktionen, er at benytte sig mere af tvangslicenser. EU har foreslået at gøre processen smidigere og mere effektivt bruge tvangslicenser. Det involverer lempelse eller komplet undtagelse fra en række af de proceskrav, der er i TRIPS. Man bevarer dermed TRIPS og en beskyttelse af intellektuelle rettigheder, men gør processen for at udstede tvangslicenser meget nemmere. Det kan være med til at løse problematikken.

Vi støtter også WTO's generaldirektør Ngozi Okonjo-Iwealøs eget forslag om en såkaldt tredje vej. Men hvor og hvordan kompromiset lander, er for tidligt at sige. Vores bedømmelse af det vil afhænge af, hvor godt kompromiset er – hvor meget produktion af vacciner øges, og hvor nem den globale adgang kommer til at være. Jeg tror, at der er en grundlæggende uenighed – ikke om målet, men om hvilke midler der er de rigtige.

Vi vil støtte den vej, der hurtigst og mest effektivt vil kunne fremme global adgang til vacciner og produktion. Den vej, som er mest effektiv til ikke bare den nuværende, men også fremtidige sygdomspandemier og andet, der skal håndteres. Vi vil bekæmpe covid-19 og samtidig sikre et system med bevarelse af patentrettigheder og intellektuelle rettigheder. Dermed risikerer vi ikke at sætte udvikling af fremtidige produkter og vacciner over styr. Et grundlæggende brud med patentrettighedssystemet vil ikke føre til øget produktion, men vil få konsekvenser for hele lægemiddelområdet og vores mulighed for at sikre forskning i og udvikling af de rigtige lægemidler fremover.

Til Søren Søndergaard: Det er rigtigt, at der blev forelagt forhandlingsoplæg vedrørende WTO i Europaudvalget den 7. oktober 1999, den 26. oktober 2001 og den 13. juni 2008. De relaterer sig til den såkaldte Dohaudviklingsrunde. Denne forhandlingsrunde var særdeles omfattende, og mange af de nuværende forhandlinger udspringer af Dohaudviklingsrunden. WTO har også været genstand for flere forslag til vedtagelse i Folketingssalen, ud over hvad vi har set her i udvalget, senest med V 83 af 3. juni 2013 (Forslag til vedtagelse: Hvordan og på hvilke områder vil regeringen prioritere en forstærket dansk indsats på det internationale handelspolitiske område?).

Med udsigt til mulige nye forhandlinger om reformer af WTO i de kommende år vil regeringen overveje, om der vil være behov for at nyt forhandlingsoplæg på et passende tidspunkt. Vi vil vende tilbage til udvalget, når det bliver vurderet relevant. Desværre må man også sige, at WTO af forskellige grunde har ligget stille i adskillige år. Det er godt, at USA nu er tilbage i en aktiv rolle, EU har reformforslag på bordet, og jeg tror, at der er en fornemmelse af, hvor vigtigt det multilaterale handelssystem er i den verden, vi kigger i. Dels for at løse handelstvister, dels for at sikre en realbaseret handel, fremme en bæredygtig udvikling og nogle af de andre mål, vi har for handel.

Søren Søndergaard: Jeg stiller et skriftligt spørgsmål om, hvilken del af det, der forhandles om på nuværende tidspunkt, der er dækket ind af de tidligere mandater. Men det, ministeren sagde, var rigtig godt.

Ministeren siger, at den danske regerings holdning til et kompromis afhænger af, om det bidrager til at bringe vaccine ud til dem, der har brug for det. Problemet er, at det ikke er det, der står i samle-notatet. Der står, at vores overvejelser med hensyn til et kompromis er, om Kommissionen mener, at EU vil kunne leve med det. Jeg synes, at der er en vis forskel.

Katarina Ammitzbøll: Vil anvendelsen af waiveren være tidsbegrænset? Der er allerede fleksibilitet inden for de eksisterende TRIPS-regler, og med waiveren vil man udvide det yderligere og give hurtigere eksportlicenser. I TRIPS-reglerne er der allerede mulighed for at få produceret i et tredjeland, hvis man ikke selv har faciliteterne som i eksemplet med Canada til Rwanda. Det er det, jeg kan se i TRIPS uden at være ekspert på det. Hvilken merværdi giver waiveren? Det lyder, som om at der er et stort pres fra sydlandene. Vil man igennem TRIPS kunne finde en løsning, så vi hurtigt muligt får vacciner ud? Det er naturligvis målet, og det er også derfor, vi er med i f.eks. COVAX (COVID-19 Vaccines Global Access).

Udenrigsministeren: Til Søren Søndergaard: Jeg beklager, at jeg ikke fik svaret. Der menes, at EU-landene i fællesskab kan leve med det. Det skulle stå lidt mere klart.

Til Katarina Ammitzbøll: Der er forslag fra nogle lande om en TRIPS-waiver – tidsbegrænset, som jeg har forstået forslaget. Jeg skal ikke gentage, hvorfor det ikke er løsningen på vaccineproduktionen.

Så er der forslaget om tvangslicenser. EU har foreslået at ophæve en række proceskrav vedrørende tvangslicenser, som skal beskytte rettighedshaverens interesser. Det gælder f.eks. krav om indledende forhandlinger med rettighedshaveren, kompensation for udstedelse af tvangslicenser osv. Det gælder også en række tekniske krav vedrørende eksport og import af de pågældende produkter. Forslagets varighed sættes ned til 3 år med mulighed for forlængelse.

Sammenlagt er der tale om et potentielt meget effektivt forslag om forenkling af proceduren vedrørende udstedelse af tvangslicenser. Samtidig respekterer forslaget det system for intellektuelle rettigheder, som vi har med TRIPS-aftalen. Det er det system, som ligger til grund for den enorme forsknings- og udviklingsindsats, som bl.a. udføres i forbindelse med covid-19-vacciner.

Indiens og Sydafrikas forslag om en TRIPS-waiver ophæver derimod helt aftalens beskyttelse af patentrettigheder, ophavsret, design, forretningshemmeligheder, og det er af ubegrænset varighed. Det er meget vidtgående og indebærer også en betydelig risiko for den langsigtede forskning og innovation på dette livsvigtige område.

For regeringen er det afgørende, at vi når frem til noget, der reelt øger vaccineproduktion og global adgang til vacciner. Det skal samtidig sikre, at vi ikke alene håndterer covid-19, men også andre pandemier og sygdomme, og at vi fortsat kan udvikle, forske og sikre alle de gevinster, der er ved patentrettigheder. Det har også været med til at udvikle covid-19-vacciner i den situation, vi er i.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

a) Orientering om Kommissionens forslag til forordning om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer (GSP-forordningen)

KOM (2021) 0579

KOM (2021) 0579 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Udenrigsministeren: Kommissionen fremsatte sit forslag til en revideret forordning den 22. september 2021. Udvalget har modtaget grund- og nærhedsnotat.

Forslaget bevarer de nuværende tre ordninger: Almindelig GSP, GSP+ og »alt undtagen våben«. Der lægges op til begrænsede justeringer, bl.a. af betingelserne for at få GSP+ og af beskyttelsesforanstaltningerne. Desuden foreslås en opdatering af konventionslisten, bl.a. med tilføjelse af Parisaftalen og yderligere to ILO-konventioner.

Forslaget lægger også op til enkelte ændringer angående tilbagetrækning af præferencer. Bl.a. indføres en hasteprocedure for tilbagetrækning ved særlig grove overtrædelser af de GSP-relevante konventioner. Der lægges endvidere op til, at manglende overholdelse af et lands forpligtelse til at tilbagetage egne statsborgere tilføjes som en af de årsager, der kan føre til, at præferencer trækkes tilbage.

Regeringens udgangspunkt er, at GSP-ordningen skal bevares som et af EU's vigtigste handelsinstrumenter til at bistå udviklingslandene med at blive integreret i international handel og fremme af bæredygtig udvikling.

Forhandlingerne i Rådet er kun i en indledende fase. Når processen er mere fremskreden, vil jeg komme tilbage til udvalget om denne sag.

b) Orientering om EU's aftale med USA om told på stål og aluminium

Udenrigsministeren: Som nævnt i min forelæggelse af rådsmødet den 11. november 2021 annoncerede USA den 29. oktober 2021, at der fremover vil være toldfrihed på europæisk stål, så længe importen ikke overstiger en tærskelværdi svarende til importen i 2018. EU gav tilsagn om at suspendere sine modforanstaltninger mod USA, dvs. WTO-sagen og den genbalancerende told på amerikanske produkter som f.eks. motorcykler og whisky. Siden da har EU taget de første tekniske skridt til at gennemføre sin del af aftalen, og medlemslandene har støttet Kommissionens udkast til en gennemførelsesforordning, der sikrer dette.

Som nævnt i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet den 11. november 2021 er aftalen med USA ikke perfekt. Der vil stadig være told på europæisk import ud over den udmeldte tærskelværdi. Derfor suspenderer EU også kun sine modforanstaltninger. De bliver ikke permanent ophævet og kan genindføres, f.eks. hvis en fremtidig amerikansk administration genindfører straffolden.

Alligevel er enigheden godt nyt – både for det politiske forhold på tværs af Atlanten og for de mange virksomheder, også her i Danmark, der har måttet bære den ekstra told i samhandlen. Desuden

forhåbentlig også for det globale klima, idet parterne som en del af aftalen også enedes om at arbejde for en global aftale om bæredygtigt stål, som skal reducere stålsektorens betydelige klimaaftryk.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO/L Punkt 3. Forslag til direktiv om passende mindstelønninger i Den Europæiske Union

– *Forelæggelse forud for forventet generel indstilling på rådsmødet (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerbeskyttelse) den 6. december 2021*

KOM (2020) 0682

KOM (2020) 0682 – bilag 10 (fortroligt samlenotat)

KOM (2020) 0682 – bilag 11 (brev fra beskæftigelsesudvalget vedr. udtalelse)

EUU alm. del (21) – bilag 81 (fortrolig kommenteret dagsorden)

KOM (2020) 0682 – bilag 7 (fortroligt notat vedr. Rådets Juridiske Tjenestes vurdering af hjemmelsgrundlaget)

KOM (2020) 0682 - svar på spm. 31, om forhandlingsoplæg vedr. Kommissionens forslag til direktiv om mindsteløn, fra beskæftigelsesministeren

KOM (2020) 0682 - svar på spm. 9, om annullationssøgsmål ved EU-Domstolen i forbindelse med vedtagelse af direktiv om passende mindstelønninger, fra beskæftigelsesministeren

EU-note (21) – E 7 (EU-nyt af 12/11-21 om status for forslaget)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

FO Punkt 4. Rådsmøde nr. 3830 (konkurrenceevne – forskning og rum) den 26. november 2021

EUU alm. del (21) – bilag 76 (kommenteret dagsorden)

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg forelægger henstilling om etablering af en pagt for forskning og innovation i Europa til forhandlingsoplæg. Jeg forelægger de øvrige fem punkter til orientering.

FO 1. Henstilling om etablering af en pagt for forskning og innovation i Europa

– Vedtagelse

KOM (2021) 0407

Rådsmøde 3830 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Uddannelses- og forskningsministeren: Kommissionen har fremsat forslag til en pagt for forskning og innovation i Europa, som skal danne den politiske ramme om det europæiske forskningsrum frem mod 2030. Det står centralt i pagten, at forskning og innovation skal bidrage til at imødekomme tidens store udfordringer. Navnlig den grønne og digitale omstilling og genopretningen efter covid-19-pandemien.

Pagten slår fast, at det europæiske samarbejde om forskning og innovation skal bygge på fælles værdier og principper, som f.eks. forskningsetik, ligestilling og mobilitet. Den definerer desuden en række prioriterede indsatsområder som f.eks. open science, forskningsinfrastruktur og videnoverførsel, som kan være udgangspunkter for fælles initiativer og nationale tiltag.

Endelig lægger Kommissionen i sit forslag til pagten op til, at medlemslandene skal genbekræfte Barcelonamålsætningen om, at 3 pct. af EU's bnp skal gå til forskning og innovation. Det er et mål, som vi i Danmark har nået, men som mange lande halter efter. Som støtte til 3-procentsmålsætningen indeholder Kommissionens oprindelige forslag til henstilling også nogle nye ikke juridisk bindende mål for øgede investeringer i forskning og innovation på nationalt og på EU-plan.

Der foreslås et mål om, at offentlig finansiering af forskning og innovation skal udgøre 1,25 pct. af bnp, samt at 5 pct. af offentlige nationale forskningsmidler skal afsættes til fælles programmer. Yderligere forslår Kommissionen, at de medlemsstater, der halter efter 3-procentsmålsætningen, øger deres offentlige finansiering med 50 pct.

FO Regeringen byder det samlede forslag om en pagt for forskning og innovation velkommen og støtter vedtagelsen. Og vi støtter i høj grad pagtens mål om at bidrage til både den grønne og den digitale omstilling og styrke Europas modstandsdygtighed og beredskab over for fremtidige kriser.

Regeringen lægger vægt på videreudviklingen af et stærkt og velfungerende europæisk forskningsrum, der bygger på fælles værdier, som vægter princippet om excellence inden for forskning, og som har en effektiv styringsmekanisme.

Regeringen støtter udpegningen af prioriterede områder som grundlag for fælles indsatser.

Regeringen lægger stor vægt på at fastholde den fælleseuropæiske målsætning om at investere 3 pct. af bnp i forskning og innovation. Det er helt centralt for Europas fremtidige forskningskapacitet og konkurrenceevne.

Regeringen lægger samtidig stor vægt på, at det er den enkelte medlemsstat, der selv bestemmer, hvordan den vil imødekomme den overliggende målsætning om, at 3 pct. af bnp investeres i forskning og innovation, herunder fordelingen af offentlige og private investeringer. Medlemsstaternes forsknings- og innovationssystemer er forskellige, og mulighederne for og incitamenterne til at fremme private investeringer i forskning og innovation er ikke nødvendigvis ens.

Regeringen lægger derfor stor vægt på, at der ikke etableres et fælleseuropæisk mål om, at offentlige investeringer skal udgøre 1,25 pct. af bnp i EU som helhed. Danmark opfylder som et af få lande Barcelonamålsætningen. Det gør vi med 1 pct. af bnp i offentlige investeringer og 2 pct. i private investeringer.

Regeringen lægger ligeledes stor vægt på, at der ikke etableres et fælleseuropæisk mål om, at 5 pct. af de nationale forskningsmidler i medlemsstaterne afsættes til fælles programmer og lign., ligesom regeringen heller ikke støtter et nationalt mål herom. Det skyldes, at niveauet for deltagelsen i fælles programmer ikke bør være et mål i sig selv, men skal prioriteres, når det har en forskningsfaglig merværdi.

Ulla Tørnæs: Venstre støtter forhandlingsoplægget. Hvad vil regeringen gøre for at sikre, at alle lande lever op til Barcelonamålsætningen?

Jeg mener af hele mit hjerte, at det er megaærgeligt, at den danske regering ikke på nogen måde spiller med på Kommissionens forslag om, at vi skal arbejde mod at øge vores nationale forskningsprojekter. Det hænger sammen med, at vi alle ved, at vi står over for en kæmpe udfordring om grøn omstilling. Vi nødt til at finde nye løsninger, hvis vi skal nå de mål, som vi også har sat på europæisk plan om reduktion af udledningen. Jeg vil desuden flage, at man med rette kunne pege på, hvad man gør i andre dele af verdenen, f.eks. i Kina og Indien og andre steder, hvor man helt klart har en helt anden størrelsesorden af forskningsbudget og rammer end i Europa.

Umiddelbart er det en fantastisk idé at øremærke 5 pct. af de nationale forskningsmidler til fælles EU-forskningsprogrammer, men der er måske hindringer for forslaget, som jeg ikke har kendskab til. Men man kan dårligt sætte sine ben på et dansk universitet, før man bliver tudet ørene fulde af, hvor dygtige danske universiteter er til at hjemtage forskningsmidler fra EU. Derfor ville det alt andet lige være en fordel for danske forskere, hvis disse programmer blev endnu større. Jeg synes, at ministerens begrundelse for ikke at støtte det var verdens dårligste argument. Men det kan være, at der findes andre argumenter for, at man ikke ønsker at bakke op om det.

Vi er fuldstændig enige i formuleringen »lægger stor vægt på, at det fortsat er national kompetence«, men kunne man forestille sig et udfald undervejs i drøftelserne, hvor det ændrer sig i retning af, at den danske regering er nødt til at være imod pagten om forskning?

Søren Søndergaard: Enhedslisten støtter forhandlingsoplægget. Så vidt jeg har forstået, er der tale om en ikke juridisk bindende henstilling. Hvorfor bliver der forelagt forhandlingsoplæg om det? Jeg spørger selvfølgelig, fordi jeg gerne vil vide, om regeringen vil komme med et nyt forhandlings-

pålæg, hvis henstillingen på et tidspunkt udmøntes i konkrete initiativer, eller om man vil mene, at det er klaret med dette forhandlingsoplæg?

Alex Ahrendtsen: Dansk Folkeparti kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Jeg har lidt svært ved at se, hvorfor EU skal blande sig i, hvad Danmark og danske forskere skal forske i. Vi er også lidt kritiske over for den idé, at der skal afrapporteres om nationale mål. Desuden er det bekymrende, at EU-forskningen skal leve op til fælles værdier, og man lægger gudhjælpemig også op til en overvågningsmekanisme. Hvorfor mener regeringen, det er en god idé, at forskningen skal leve op til fælles værdier i EU, og hvorfor mener regeringen, at en overvågningsmekanisme er en god idé? Det er vi lidt kede af.

Uddannelses- og forskningsministeren: Til Ulla Tørnæs: Vi synes, at det vigtigste er at få håndhævet den nuværende målsætning. Danmark er ét blandt meget få lande, der lever op til Barcelonamålsætningen om at bruge 1 pct. af bnp på forskning. Det er derfor sandsynligt, at Danmark også vil være blandt de få lande, der opnår at bruge 1,25 pct., hvis målsætningen hæves, mens man kan forestille sig, at andre lande ikke har så travlt med at opnå det. Som jeg er oplyst, vil det i runde tal betyde en betydelig årlig merudgift på omkring 6 mia. kr., og det er der jo ikke nogen af os, der lægger op til at bruge i finanslovsforhandlingerne eller partiernes udspil.

Jeg meget enig med Ulla Tørnæs' indledning og ordvalg om forskningsrelevans og betydning. Det vigtige er at håndhæve den gældende målsætning, og både regeringen og den danske repræsentant understreger ved alle lejligheder, at det er et nationalt ansvar at implementere, reformere og investere i forskning og innovation. Vi lever op til Barcelonamålsætningen og vil gerne have, at andre gør det samme. Vi kommer også til med private midler, og vi kigger ind i at få en ny kommende forøgelse af, hvad der ligger af forskning fra dansk side. Vi sørger hele tiden for, at der er fyldt op, så vi faktisk når den ene procent. Det har vi også lige kunnet indgå en rigtig god aftale om i forbindelse med udmøntningen af forskningsreserven.

Regeringen lægger vægt på, at der ikke skal øremærkes 5 pct. af de nationale forskningsmidler til fælles EU-forskningsprogrammer, fordi det væsentlige jo må være, at være med i dem, når det giver mening. Det gør det tit, og danske forskere indgår ofte i samarbejder med andre universiteter og forskningsprojekter med forskere fra andre lande. Men 5 pct. er en lidt kunstig målsætning at stille op, i stedet for at formålet er dér, hvor det faktisk er det rigtige at gøre, så man ikke pludselig skal have nogle bestemte andre med for at leve op til en målsætning. Jeg synes, at man skal gøre det, når det faktisk er det bedste for et givent forskningsprojekt.

Til Søren Søndergaard: Det er korrekt, at det ikke er juridisk bindende. Derfor forestiller jeg mig heller ikke, at vi kommer i en situation, hvor Danmark skal stemme imod – det er jeg ikke så nervøs for. Jeg tror egentlig også, at der er en del andre, der vil se på det på samme måde som os. Vi forelægger forhandlingsoplægget, fordi der bliver sat en retning, og pagten er en politisk ramme for forsknings- og innovationsarbejdet i Europa. Det handler ikke kun om investeringsmål, men om rammer for det arbejde frem mod 2030. Der vil selvfølgelig blive forelagt et nyt forhandlingsoplæg, hvis der skulle komme et fremtidigt EU-forslag med bindende mål, men det forventer vi ikke.

Til Alex Ahrendtsen: Det ærgrer mig selvfølgelig, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte forhandlingsoplægget. Jeg synes egentlig, at der er argumenter undervejs, der taler for, at vi fra dansk side

holder fast i, at vi ikke skal kræve 5 pct. til fælles forskningsprojekter af kunstige grunde. Jeg synes også, at vi skal holde fast i, at Barcelonamålsætningen er god, men at vi ikke skal pålægges ekstra. Det kræver, at man ellers accepterer, at man gør nogle ting i fællesskab, men det kan vi jo så se forskelligt på.

Det er udmærket, at der også sættes formål og værdier ind for, at vi har en retning for f.eks. grøn omstilling, digitalisering og pandemiberedskab. Det er vigtige områder for os alle, og det giver en politisk pejling af, hvad vi skal investere i. Som vi har været inde på ved tidligere møder, kan der være værdier, som vi ønsker at holde os indenfor – også i samarbejdet med andre lande, der ikke nødvendigvis har samme overvejelser om f.eks. etisk anvendelse af forskning, som vi har. Det bliver også fastlagt i retningslinjerne.

Anne Valentina Berthelsen: Socialistisk Folkeparti støtter overordnet forhandlingsoplægget. Men vi ser selvfølgelig gerne, at man løfter forskning og innovation, og det betyder, at vi skal lidt højere op. Desuden er vi enige med Århus Universitet i, at støtte af grundforskningen er en helt central prioritet. Derfor bør regeringen efter vores mening lægge vægt på, at det bliver endnu mere fremtrædende i rådshenstillingen.

Anne Sophie Callesen: Ministeren siger, at ingen lægger op til at sætte ret meget mere af til forskning i finansloven. Men ministeren har ikke set Radikale Venstres finanslovsudspil endnu, så det kan ministeren glæde sig til.

Jeg vil tilslutte mig Ulla Tørnæs' bemærkninger om målsætningen på 1,25 pct. Det er klart, at det er helt afgørende at få de private investeringer med for at komme i mål med grøn omstilling og forskning i det hele taget for at løse de udfordringer, vi står overfor. Men vi kan alt andet lige bedre styre, hvad man selv smider i puljen fra offentlig side. Det er jo en målsætning, og man kunne starte med at sætte et mål og så bevæge sig i den retning. Jeg ærgrer mig meget over, at man lægger stor vægt på, der ikke etableres et fælleseuropæisk mål om, at offentlige investeringer skal udgøre 1,25 pct. af bnp i EU som helhed.

Radikale Venstre støtter forhandlingsoplægget, selv om jeg synes, at der er lidt hockeystav over, at man håber på, at de private kommer med.

Uddannelses- og forskningsministeren: Det var ikke min mening at starte en finanspolitisk diskussion om, hvor meget man vil med forskningsmidler osv., men det er udmærket, at der kommer tilkendegivelser. Jeg giver en rapport til finansministeren. Jeg forsøgte bare at illustrere, hvor stor en omkostning, det faktisk vil være. Det har været skiftende regeringers politik at bruge 1. pct. af bnp fra offentlig side, men det er fuldstændig i orden at ønske mere og foreslå andre steder, hvor man synes, at vi skal løfte. Diskussionen her er selvfølgelig, om forøgelse af forskningsmidler skal være en EU-forpligtelse. I den nuværende situation, hvor vi næsten er de eneste, der opfylder målet om 1 pct., synes vi, at det mest væsentlige er at få de andre lande til at levere samme niveau som os.

Jeg er enig i, at grundforskningen er vigtig. Danmark har generelt arbejdet for prioritering af forskningsmidlerne og fokuseret på, hvor man lægger vægt henne.

Ulla Tørnæs: Jeg er selvfølgelig fuldstændig enig med ministeren i, at det er vigtigt, at vi får de andre lande til at efterleve Barcelonamålsætningen. Hvad gør regeringen for at presse på, så de kommer til det?

Jeg synes, at det er ærgerligt, at regeringen er uambitiøs på forskningsområdet. Det er jo ikke sådan, at der skal falde 6 mia. fra dag ét, efter at man har taget stilling til, om man vil bakke op om Kommissionens forslag om at arbejde henimod 1,25 – det går jeg ud fra, at ministeren også udmærket er klar over. Jeg tror faktisk, at Danmark i tidernes morgen var mellem 10 og 15 år om at nå Barcelonamålsætningen, så det sker ikke fra den ene dag til den anden. Derfor mener jeg faktisk godt, at det ville kunne lade sig gøre at spille en noget mere væsentlig rolle på den banehalvdel, også i europæisk sammenhæng, hvis man ellers var mere ambitiøs og deltog mere offensivt i debatten.

Hvilke lande bakker op om kommissionsformandens forslag om, at medlemslandene skal arbejde frem imod 1,25 i stedet for 1 pct.?

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg vil gerne svare på det og også komme ind på andre landes positioner, men så skal jeg bede om, at vi lukker mødet.

Mødet blev lukket.

Uddannelses- og forskningsministeren: Danmark understreger på rådsmøder og i komitéer på embedsmandsniveau, at det er et nationalt ansvar at leve op til målsætningerne. Governancestrukturen (punkt 2 på dagsordenen for rådsmødet) handler bl.a. om at håndhæve målsætninger og måden at arbejde på. Landene skal årligt afreportere, hvad de gør for at efterleve 3 pct.- og andre målsætninger i ERA. Der er lande, der ikke lever op til hverken 3-procentsmålsætningen eller målsætningen om deres offentlige investerings niveau på 1 pct. Danmark er et blandt få lande, der gør det, og understregningen af, at det er vigtigt, er modtaget.

Den fungerede formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

2. Rådskonklusioner om en styringsmodel (governance) for det Europæiske Forskningsrum (ERA)

– Vedtagelse

Rådsmøde 3830 – bilag 1 (samlenotat side 9)

Uddannelses- og forskningsministeren: Punktet blev politisk drøftet på sidste rådsmøde. Punktet hænger sammen med det første punkt på rådsmødedagsordenen om pagten. Rådskonklusionerne fastlægger den administrative ramme, hvor pagten giver den politiske ramme.

Rådskonklusionerne understreger behovet for at styrke det politiske ejerskab og en mere effektiv implementering af det europæiske forskningsrum. Yderligere kommer rådskonklusionerne ind på nødvendigheden af en bedre inddragelse af interessenter og bedre koordinering, samarbejde og synergi med andre sektorer.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne og er enig i behovet for en ny styringsstruktur for ERA.

Regeringen lægger vægt på, at medlemsstaterne fortsat skal have afgørende indflydelse på implementeringen af ERA, og at der er en passende institutionel balance i strukturen samt en bedre inddragelse af interessenter, hvor det er relevant.

Regeringen lægger vægt på, at der laves et så enkelt og effektivt styringsystem som muligt, hvor form følger funktion, og hvor eventuelle administrative byrder for medlemsstaterne er proportionale med forventet effekt.

Se debatten under punkt 1.

3. Opnåelse af tværsektorielle målsætninger via forskning og innovation

– *Drøftelse*

Rådsmøde 3830 – bilag 1 (samlenotat side 12)

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg forventer, at drøftelsen vil dreje sig om den tværsektorielle tilgang i store indsatser, der adresserer globale samfundsudfordringer. Det gælder f.eks. de fem tværfaglige Horisont Europamissioner om kræft, sunde have, sund jordbund, klimatilpasning og bæredygtige byer. Projekter i den skala og med den ambition stiller nye krav til koordinering og samarbejde på tværs af de traditionelle sektorer.

Regeringen byder drøftelsen velkommen og er enig i, at forskning og innovation har en meget væsentlig rolle at spille for store samfundsudfordringer.

Regeringen bakker op om et øget fokus på vigtigheden af at tænke forskning og innovation tæt sammen med indsatser på andre sektorområder.

Regeringen lægger vægt på, at de midler, der er afsat til Horisont Europa, anvendes til egentlige forsknings- og innovationsaktiviteter.

Anne Sophie Callesen: Jeg er lidt usikker på, om regeringen er enig med Danske Universiteter i, at der ikke skal ske forskydning af midler fra excellencesøjlen til finansiering af andre aktiviteter?

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg er helt enig i Danske Universiteters input og har arbejdet for det i forbindelse med tilrettelæggelsen af Horisont Europa.

4. Rådskonklusioner om rummet for alle

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3830 – bilag 1 (samlenotat side 14)

Uddannelses- og forskningsministeren: Rådskonklusionerne fremhæver, at den europæiske rumsektor er diversificeret, og at brugen af og fordelene ved rumteknologi og -data er ujævnt fordelt mellem EU's borgere, institutioner og virksomheder.

Rådskonklusionerne fremhæver de mange fordele ved at anvende rumteknologi og fokuserer på, at der er behov for at fremme kendskabet til mulighederne til en bredere kreds af deltagere baseret på deltagernes ekspertise.

Regeringen kan støtte rådskonklusionerne, der har fokus på at udvide antallet af brugere og deltagere i udviklingen af EU's rumprogram, uden at der gås på kompromis med excellenceprincippet.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Formandskabsrapport om styring af trafik i rummet

– *Orientering*

KOM (2021) 0070

Rådsmøde 3830 – bilag 1 (samlenotat side 16)

Uddannelses- og forskningsministeren: Rapporten peger på behovet for at formulere en fælles EU-holdning, der skal bidrage til en bæredygtig brug af det ydre rum samt give EU en stærkere stemme i internationale drøftelser om styring af trafik i rummet.

Regeringen støtter formandskabets rapport, herunder at man i EU påbegynder arbejdet med at formulere en fælles EU-holdning til styring af trafik i rummet under det kommende franske formandskab.

Regeringen lægger vægt på, at der søges en global løsning på udfordringerne med øget trafik i rummet og ser derfor en fælles EU-holdning som et vigtigt redskab til at opnå større gennemslagskraft internationalt, herunder i FN-regi.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. Den langsigtede bæredygtige udvikling og finansiering af ”New Space”

– *Drøftelse*

KOM (2021) 0070

Rådsmøde 3830 – bilag 1 (samlenotat side 18)

Uddannelses- og forskningsministeren: Diskussionsoplægget adresserer to problematikker. Dels at den øgede trafik i rummet udgør en trussel mod opretholdelsen af en langsigtet bæredygtig udvikling i udnyttelsen af rummet. Dels hvordan den europæiske rumsektor får bedre adgang til risikovillig kapitalfinansiering af deres aktiviteter.

Regeringen lægger vægt på, at man i EU arbejder sammen om at etablere en fælles holdning til, hvordan udfordringer fra øget trafik i rummet kan håndteres.

Regeringen lægger vægt på, at udfordringen med øget trafik i rummet er af global karakter og derfor på længere sigt skal løses i FN-regi. En fælles EU-holdning er et vigtigt skridt på vejen hertil. Regeringen finder det desuden vigtigt, at man arbejder på at skabe gode rammer for en styrket og globalt konkurrencedygtig europæisk rumsektor. Regeringen finder problemstillingen om manglende adgang til risikovillig kapital for virksomheder inden for »New Space« relevant.

Regeringen lægger vægt på, at kendskabet til eksisterende støttemuligheder når ud til alle hjørner af rumsektoren.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

FO Punkt 5. Forslag til direktiv for kritiske enheders modstandsdygtighed (CER-direktivet)

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2020) 0829

KOM (2020) 0829 – bilag 2 (sammenfatning)

EUU alm. del (21) – bilag 76 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (20) – bilag 802 (udvalgsmødereferat side 654, behandlet i EEU 4/3-21)

Forsvarsministeren: Jeg har i denne uge været til EU-forsvarsministermøde i Bruxelles. Vi oplever, at Europa og vores demokratiske værdier er under pres. På mødet talte vi derfor bl.a. om, hvordan vi styrker Europas modstandsdygtighed over for hybride angreb. Her kan EU især gøre en forskel. Jeg oplevede en stor solidaritet i EU, herunder med hensyn til Polen. Belarus har ikke haft held til at splitte EU-landene.

Begge forhandlingsoplæg i dag handler om områder, hvor EU kan og skal spille en vigtig rolle, nemlig robusthed og cybersikkerhed.

Regeringen har senest orienteret om CER-direktivet den 3. juni 2021. Rådet forventes at opnå politisk enighed om direktivet til næstkommende rådsmøde i Rådet for Retlige og Indre Anliggender den 9.-10. december 2021.

Formålet med CER-direktivet er at styrke modstandsdygtigheden i EU. Baggrunden er et risikobillede, der bliver stadig mere komplekst. Vi skal som samfund forberede os på et bredt spektrum af trusler og risici. Fra naturen i form af bl.a. storme, oversvømmelser og pandemier. Og fra fjendtlige aktører, der ved terror, hybride aktioner eller andre typer af angreb, kan forstyrre vores samfunds grundlæggende funktionalitet.

Beskyttelsen af vores kritiske infrastruktur er en vigtig sikkerhedspolitisk prioritet for regeringen. Vores samfund er afhængigt af, at den kritiske infrastruktur fungerer. Derfor bør vi styrke modstandskraften over for de trusler, der kan skabe forstyrrelser og ødelæggelse i samfundet.

Udfordringerne er i høj grad fælles på tværs af EU's medlemslande. I flere tilfælde er vi også fælles om at være afhængige af den samme infrastruktur på tværs af landegrænser. Det kan f.eks. være bro- og tunnelforbindelser eller lufthavne, hvor en forstyrrelse kan have konsekvenser tværnationalt. EU's interne sikkerhed handler i den sammenhæng også om Danmarks sikkerhed og tryghed.

CER-direktivet har til formål at adressere dette. Direktivet skal øge modstandsdygtigheden hos de virksomheder eller andre organisationer, der er afgørende for opretholdelsen af vitale samfundsmæssige funktioner eller økonomiske aktiviteter i EU's medlemsstater. Ambitionsniveauet er øget i både bredden og dybden i forhold til den nuværende europæiske indsats.

I bredden vil Kommissionens forslag dække ti sektorer: Energi, transport, bankvæsen, finansmarkeder, sundhed, drikkevand, spildevand, digital infrastruktur, offentlig forvaltning og rummet. De kritiske enheder skal implementere passende og proportionale tiltag, der skal styrke deres modstandsdygtighed. Det kan bl.a. være tiltag, der skal styrke den fysiske sikkerhed for virksomhedens

infrastruktur, eller som forbedrer virksomhedens evne til at genoptage produktionen, hvis der sker en hændelse.

Medlemsstaterne får bemyndigelse til efter behov at føre tilsyn med de kritiske enheders implementering af kravene og skal også støtte virksomhederne i deres arbejde, f.eks. gennem vejledningsmateriale eller tilrettelæggelse af øvelser. Virksomhederne kan også selv søge støtte hos medlemsstaterne. Bl.a. kan der anmodes om baggrundskontrol af relevante medarbejdere med henblik på at fastslå medarbejdernes identitet, kontrol af straffeattest mv.

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkommen. Vi vurderer, at udvidelsen af antallet af sektorer samt stærkere og mere ensartede krav vil styrke sikkerheden og modstandsdygtigheden i samfundet. Vi finder det meget positivt, at forslaget lægger op til en risikobaseret tilgang, hvori medlemsstaternes nationale kompetence respekteres. Det er således fortsat de enkelte medlemsstaters ansvar at udpege de virksomheder, der vurderes kritiske ud fra egen national strategi og risikovurdering. Derved sikres der også en proportionalitet i direktivet, der gør, at forslaget ikke medfører uforholdsmæssige økonomiske byrder for hverken erhvervslivet eller den offentlige sektor. Vi har noteret med tilfredshed, at der generelt på tværs af erhvervslivet ses at være opbakning til forslaget.

Rådsformandskabet har på baggrund af drøftelserne i rådsarbejdsgruppen udarbejdet en kompromistekst, som der forventes at skulle opnås politisk enighed om på næstkommende rådsmøde. Kompromisforslaget indeholder justeringer af bl.a. direktivets anvendelsesområde, krav til sikkerhedstiltag og samarbejdet indbyrdes mellem medlemsstater og med Kommissionen.

Regeringen finder det overordnet positivt, at kompromisforslaget bevarer den samme risikobaserede og proportionale tilgang som det oprindelige forslag. På visse områder er denne tendens styrket, f.eks. ved at fjerne Kommissionens mulighed for delegerede retsakter.

Samtidig finder vi det positivt, at det i kompromisforslaget klart er reflekteret, at direktivet respekterer medlemsstaternes suverænitet i anliggender, der vedrører national sikkerhed. Det er et forhold, som vi vil lægge afgørende vægt på fremadrettet.

FO På den baggrund er regeringens forhandlingsoplæg:

Regeringen støtter direktivforslagets overordnede formål om at styrke samfundets modstandsdygtighed på tværs af Europa, om end der lægges afgørende vægt på, at direktivets tekst klart respekterer medlemsstaternes suverænitet i anliggender, som vedrører den nationale sikkerhed.

Regeringen lægger vægt på, at den nuværende risikobaserede tilgang fastholdes, herunder for de virksomheder og øvrige organisationer, der omfattes af direktivet, og de sikkerhedsforanstaltninger, der skal træffes.

Regeringen lægger vægt på, at unødige administrative byrder i forbindelse med forslaget begrænses i videst muligt omfang.

Regeringen lægger vægt på, at de delegerede retsakter udgår, og de pågældende elementer i stedet reguleres direkte i direktivet, hvor det er relevant.

Regeringen støtter, at der gives mulighed for at foretage udvidet baggrundskontrol af relevante medarbejdere, såfremt det ud fra en risikovurdering er relevant.

Regeringen støtter, at offentlige forvaltningsenheder omfattes af direktivet på en måde, som tager højde for medlemsstaternes forskellige strukturer og med brug af samme risikobaserede tilgang som de øvrige sektorer.

Jeg skal på den baggrund indstille til, at udvalget giver regeringen mandat til at fortsætte forhandlingerne i den nævnte retning.

Kim Valentin: Relativt mange steder i forhandlingsoplægget er formuleringen »støtter« brugt. Jeg vil derfor bede ministeren om at oplyse, om det betyder, at man »lægger vægt på«, eller om man ikke »lægger vægt på«. Europaudvalget har i aftalen med Udenrigsministeriet de fire termer, »arbejder for«, »lægger vægt på«, »lægger stor vægt på« og »lægger afgørende vægt på«. Betyder »støtter«, at man »lægger vægt på«?

Venstre støtter forhandlingsoplægget. Der lægges an til, at der skal lidt proportionalitet i omkostningerne, så det ikke bliver alt for dyrt at drive virksomhed. Kan ministeren uddybe med eksempler, hvad den proportionalitet betyder? Jeg hører fra virksomhederne, at de er meget bekymrede for, at der hele tiden bliver lagt små lag på i administrative byrder. Venstre vil godt generelt problematisere, at det bliver dyrere og dyrere. Det kan godt være, at det er bittesmå skridt ad gangen, men hvis der kommer rigtig mange små skridt, bliver det til et stort skridt til sidst. Så bliver det relativt dyrt at have en virksomhed og måske endda også svært at starte en ny virksomhed op.

Jeg ved godt, at noget af det kun gælder for lidt større enheder, og derfor er der nogle overgangsordninger, men kunne vi ikke generelt få en drøftelse af, at vi kan gøre det lidt administrativt billigere, når vi kommer med regler på regler. Nogle gange glemmer vi, at hvert enkelt lille skridt, vi tager over for virksomhederne, betyder flere og flere omkostninger for dem. Det er supervigtigt at få implementeret direktivet, men det er også vigtigt, at vi lige skæver til, hvor dyrt det er at drive sin virksomhed. Virksomhederne oplever ikke altid, at der er proportionalitet.

Alex Ahrendtsen: Dansk Folkeparti kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Det skyldes bl.a. bekymring for øgede byrder for erhvervslivet. Desuden synes vi ganske enkelt, at det er en national opgave at sørge for den slags. Vi har meget svært ved at se, hvorfor vi skal implementere direktivet, og vi er lidt bekymrede over, at regeringen er alt for positive.

Forsvarsministeren: Termen »støtter« skal oversættes til »arbejder for«. Med hensyn til de konkrete kommentarer om administrative byrder for virksomhederne er vi i en tid, hvor vi er under pres. Virksomheder er under pres, og vores samfund er under pres. Det betyder, at alle bliver nødt til at tage et større ansvar for sikkerheden. Truslerne kan snige sig ind rigtig mange steder.

Jeg ville gerne som forsvarsminister sige, at sikkerhed ikke koster noget. Men vi bliver nødt til at sige, at sikkerhed i de kommende år kommer til at koste noget for alle. Alle bliver nødt til at investere og være med til løfte ansvaret for sikkerhed. Det gælder også for dette område. Men jeg har noteret med tilfredshed, at erhvervsorganisationerne generelt har taget positivt imod forslaget. De kan se store fordele i en styrket modstandsdygtighed og mere ensartede minimumsregler på tværs af EU, også fordi de er famlende.

I min dialog med danske virksomheder hører jeg dem sige, at de godt kan højne sikkerheden og kan se en stor idé i det, også fordi det kan ende med at koste dem rigtig meget selv. Men de er også bekymrede for, at andre bruger det som et konkurrenceparameter. Derfor kan der være en idé i at kæde det sammen på tværs af EU, så det er fælles. Det gælder både med hensyn til, at man ved, hvad standarden er, men også så der faktisk er fælles vilkår og retningslinjer og dermed også lige konkurrencevilkår for alle.

Det vil være forkert at sige, at det ikke vil medføre administrative byrder. F.eks. har underretningsforpligtelser til myndigheder jo en eller anden form for en omkostning. Det vil dog primært være for de mellemstore og store virksomheder, idet der formodentlig vil være meget få små virksomheder, der bliver udpeget som kritiske enheder. Men vi står i en tid, hvor sikkerhed kommer til at fylde alle steder i vores samfund, og det kommer også til at koste alle steder i vores samfund. Man må så stille spørgsmålet, om vi har råd til at lade være med at investere i sikkerhed.

Kim Valentin: Det svar respekterer jeg. Det er jo ikke, fordi vi ikke er på samme side. Det er en utrolig vigtig dagsorden for samfundet som helhed, men selvfølgelig også for virksomhederne. Men jeg påpeger, at man kan være hundrede procent sikker på, at der ikke er nogen sikkerhedsrisiko, hvis man pålægger så store omkostninger, at det ikke kan betale sig at drive en virksomhed. Det er der ikke tale om her, men det er små skridt, som samlet set kan være en stor byrde.

Det kan være omkostningsfyldt at gå ind på et marked, og det kan være teknisk svært at komme ind på et marked. Det bliver meget svært at udvikle sig som virksomhed, hvis vi tilføjer mange tekniske regler af forskellig art. Det kan være nødvendigt at indføre en ny regel, men så må vi også kigge på, hvordan vi får reduceret omkostningerne og byrderne et andet sted. Jeg tror faktisk, at virksomhederne ville tage meget bedre og mere positivt imod det, hvis vi gjorde det for dem.

Jeg synes ligesom ministeren, at level playing field er supervigtigt. Men selv om et direktiv gælder alle EU-lande, er der forskelle i, hvordan landene implementerer det. Kontrollen og reglerne, som man implementerer, skal på en eller anden måde være den samme. Der kan være forskel på kontrollen i f.eks. Danmark og Portugal, og derfor er det ikke helt level playing field. Derfor skal man være super nøjagtig med, at kontrolmekanismen sker på samme basis. Det er også årsagen til, at man nogle steder ikke kontrollerer nationalt, men i virkeligheden internationalt. Så er man sikker på, at man får den samme type level playing field alle steder.

Forsvarsministeren: Kim Valentin fremfører helt relevante indvendinger. Dilemmaet er, at vi står over for en verden, hvor vi er mere og mere afhængige. I den gamle verden kunne man sætte et hegn op rundt om sin virksomhed, og man kunne sætte en god lås på døren, og så var man sikret. Det kan man sådan set stadig væk. Problemet er, at vi er gensidigt afhængige af hinanden, når det kommer til nogle af de nye typer af trusler. Det er ikke nok, at man har beskyttet sig selv, hvis ikke naboen har beskyttet sig godt nok, for så kan truslen ramme ad den vej. Derfor skulle det gerne give en tryghed også bredere set, at man ved, at samarbejdspartnere også er beskyttet.

Jeg nævnte lufthavne som eksempel, fordi de fleste kan se det for sig. Hvis en stor central lufthavn i Europa går ned, vil det jo have konsekvenser for alle andre. Vi kan vist alle sammen huske aske-skyen, uden sammenligning i øvrigt, som jo lammede hele den vestlige verden i lang tid. Hvis man forestiller sig, at der er angreb eller naturkatastrofer i lufthavne, kan det hæmme luftfarten og der-

med også virksomheder, og virksomheders evne til at agere i store dele af den øvrige verden. Det skal vi gerne søge at forebygge. Men jeg anerkender til fulde, at det ikke er uden omkostninger. Jeg tror bare ikke, at vi kommer uden om at finde disse fælles standarder, for det også giver en større tryghed i relationen med dem, man samarbejder med. Jeg mener faktisk, at EU kan noget særligt på dette område og har nogle kæmpe forcer.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

FO Punkt 6. Forslag til direktiv vedr. cybersikkerhed i net- og informationssystemer (NIS2-direktivet)

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2020) 0823

KOM (2020) 0823 – bilag 2 (sammenfatning)

EUU alm. del (21) – bilag 76 (kommenteret dagsorden)

KOM (2020) 0823 - svar på spm. 1, om hvilke statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser, forslaget kan forventes at have, fra forsvarsministeren

Forsvarsministeren: Indledningsvis vil jeg gerne understrege, at cyberområdet, som NIS2 netop har til formål at styrke, er en vigtig dagsorden. Regeringen ser, at EU i fremtiden vil spille en vigtig rolle på området. Det handler om cyber og om at skabe den nødvendige robusthed. Det altoverskyggende formål med NIS2 er at sikre et højt, fælles cybersikkerhedsniveau i hele EU.

Vi kan deltage fuldt og helt i NIS2-direktivet. Dermed håber jeg også, at eventuelle spørgsmål om Danmarks særlige stilling til EU er taget i opløbet.

Jeg orienterede senest om NIS2 i juni 2021. Siden da har forslaget gennemgået en lettere justering, og regeringen er fortsat positivt indstillet over for direktivet.

Det oprindelige NIS-direktiv fra 2016 bidrog til at styrke cyberindsatsen blandt medlemsstaterne. Men direktivet blev implementeret på vidt forskellige måder. Det ledte til forskellige niveauer af cybersikkerhed. Dertil kommer, at trusselsbilledet har udviklet sig væsentligt siden 2016. Der er derfor brug for en opdatering af direktivet.

Regeringen er samlet set positiv over for det seneste kompromisforslag og ser det som et godt og ambitiøst direktiv, der vil styrke vores fælles evne til at håndtere grænseoverskridende trusler.

Der er overordnet set tre formål med at revidere NIS-direktivet:

- Direktivet skal øge niveauet af cyberresiliens i EU på tværs af alle relevante sektorer ved at indføre regler.
- Direktivet skal mindske forskellighederne i robusthed for de sektorer, der allerede er omfattet.
- Direktivet skal styrke niveauet af den fælles trusselsbevidsthed og kollektive cybersikkerhedskapabiliteter.

Med direktivet udvides indsatsen i dybden og i bredden. Udvidelsen i dybden skal forstås ved, at de, som bliver omfattet af direktivet, vil blive mødt med større krav til cybersikkerhed. Fremover skal medlemsstaterne bl.a. stille krav om, at der udarbejdes specifikke foranstaltninger for f.eks. kriseberedskab, risikohåndtering, risikoanalyse, leverandørstyring. For så vidt angår udvidelsen i bredden vil direktivet blive udbygget fra de oprindelige seks samfundskritiske sektorer, så flere områder omfattes. Derudover er der øgede krav om tilsyn fra myndighedernes side. F.eks. skal der

føres tilsyn med kritiske operatører af væsentlige tjenester – uagtet om der har været en sikkerhedshændelse.

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkommen. Regeringen vurderer, at udvidelsen i dybden og bredden samt stærkere og mere ensartede krav må forventes at styrke cybersikkerheden i hele EU. I forlængelse heraf vil jeg gerne fremhæve, at vi i Danmark har et relativt højt cybersikkerhedsniveau, men der er lande i EU, hvor man ikke er så langt fremme, og det kan have indvirkning på forsyningskæder og dermed også for dansk sikkerhed.

Rådsformandskabet har lavet en kompromistekst, som det forventes at skulle opnås politisk enighed om på næstkommende rådsmøde. De væsentligste ændringer i kompromisforslaget er beskrevet i samlenotatet, men for en god ordens skyld vil jeg sætte et par ord på det her.

Kompromisforslaget bevarer store dele af Kommissionens oprindelige forslag, men indeholder justeringer til bl.a. direktivets anvendelsesområde. Der var oprindeligt lagt op til, at hele den offentlige sektor skulle være omfattet. Men i det seneste kompromisforslag lægges op til, at kun centraladministrationen skal omfattes. Herudover er peerevaluering af medlemsstaters cybersikkerhed blevet erstattet med en frivillig ordning, der nu kaldes peerlæring.

Vi finder det overordnet positivt, at kompromisforslaget bevarer en risikobaseret og proportional tilgang som i det oprindelige forslag. Samtidig finder vi det positivt, at det i kompromisforslaget klart er reflekteret, at direktivet respekterer medlemsstaternes suverænitet i anliggender, der vedrører national sikkerhed.

FO På den baggrund er regeringens forhandlingsoplæg:

Regeringen lægger afgørende vægt på, at direktivets tekst klart respekterer medlemsstaternes suverænitet i anliggender, som vedrører den nationale sikkerhed.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at forslaget ikke forpligter Danmark til at anvende administrative bøder.

Regeringen lægger vægt på, at der skal arbejdes risikobaseret med henblik på at balancere behovet for styrket cybersikkerhed med omkostningsniveauet for enhederne, der vil blive omfattet af direktivforslaget.

Regeringen støtter, at offentlige forvaltningsenheder omfattes af direktivforslaget på en måde, som tager højde for medlemsstaternes forskellige organiseringer og strukturer.

Regeringen støtter, at direktivforslaget anvendes som udgangspunktet for anden sektorspecifik EU-lovgivning, der stiller cybersikkerhedsmæssige krav til net- og informationssystemer.

Regeringen lægger vægt på, at der understøttes størst mulig deling af viden om cybersikkerhedshændelser og sårbarheder blandt europæiske aktører.

Regeringen lægger vægt på, at der indføres robuste krav til de nationale rammer og kompetencer for styringen af væsentlige cybersikkerhedshændelser og -kriser.

Regeringen lægger vægt på, at kravet om underretning vedrørende indtræden og udtræden af samarbejdsfora udtages.

Regeringen lægger vægt på, at peerevaluering, hvor medlemsstater evaluerer effektiviteten i andre medlemsstaters cybersikkerhedspolitikker, skal følge nationale kompetencer.

Anne Valentina Berthelsen: Socialistisk Folkeparti støtter forhandlingsoplægget. Vurderer ministeren, at der er en fin balance mellem retssikkerhed og privatlivets fred på den ene side og cybersikkerhed på den anden side? Det er jo enormt vigtigt. I bekræftende fald vil jeg gerne bede om en begrundelse for, hvorfor ministeren formentlig synes, at der er en fin balance. Er der evalueret på selv samme balance i det eksisterende NIS-direktiv?

Kim Valentin: Betyder formuleringen »støtter« også i denne sammenhæng »arbejder for«?

Situationen er fuldstændig parallel med punkt 5, og derfor vil jeg ikke gentage den samme argumentation. Jeg vil blot sige, at det er Venstres holdning, at vi skal nedbringe de administrative byrder for virksomhederne, når vi indfører nye regler. Ministeren behøver ikke at gentage argumentationen.

Forsvarsministeren: Til Anne Valentina Berthelsen: Spørgsmålet er helt centralt at bringe på bagen. Går det hånd i hånd med retssikkerheden, når vi skærper sikkerheden, og er det ting, der bøjer mod hinanden? I dette tilfælde mener jeg faktisk, at det går hånd i hånd. Men jeg kan sagtens forstå spørgsmålet, og det skal vi altid have opmærksomhed på. I det konkrete forslag er den klare vurdering, at det går hånd i hånd og ikke vejer imod hinanden, som det i rigtig mange tilfælde vil gøre, når vi diskuterer cybersikkerhed.

Til Kim Valentin: I forsvaret kan vi godt lide sløring, og derfor bruger vi nogle andre betegnelser – forståelsen er korrekt.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

FO Punkt 7. Rådsmøde nr. 3830 (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 25. november 2021

EUU alm. del (21) – bilag 76 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren: Jeg forelægger forslag til direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD) og forslag til forordning om maskinprodukter til forhandlingsoplæg. Jeg forelægger de øvrige sager til orientering.

FO 1. Forslag til direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD)

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2021) 0189

Rådsmøde 3830 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Erhvervsministeren: Hvis vi skal realisere den grønne omstilling og regeringens 70-procentsmålsætning i 2030, er der behov for investeringer på op mod 600 mia. kr. – alene i Danmark. For at investeringerne bliver målrettet reelt bæredygtige virksomheder, er det nødvendigt, at man som investor eller forbruger kan kende forskel på en grøn og en sort virksomhed.

Denne gennemsigtighed vil Kommissionen sikre med forslaget om virksomheders bæredygtighedsrapportering – Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som jeg vil forelægge for jer til forhandlingsoplæg i dag.

Formålet med CSRD er at styrke virksomhedernes bidrag til at opnå målsætningerne i den grønne europæiske pagt og understøtte EU's arbejde med bæredygtig finansiering. I fremtiden vil virksomheders bæredygtighedsrapportering blive sidestillet med deres finansielle rapportering. Det vil give en langt større grad af gennemsigtighed, sammenlignelighed og troværdighed. Det sikrer også, at investorer og interessenter kan støtte de virksomheder, som gør en indsats for at være bæredygtige.

Den foreslåede bæredygtighedsrapportering omfatter miljø- og klimaforhold og andre forhold, såsom menneskerettigheder, biodiversitet, cirkulær økonomi, sociale forhold og korrupsion. Rapporteringen vil ske efter fælleseuropæiske standarder. I den forbindelse ønsker regeringen, at alle relevante parter – inklusive de sociale – høres i udviklingen af standarderne.

Den nye bæredygtighedsrapportering vil være med til at gøre virksomhederne mere ansvarlige for og åbne omkring deres indvirkning på mennesker, miljø og klima. Det kan skabe nye muligheder for virksomheder, interessenter og civilsamfundet.

For regeringen er det vigtigt, at de kommende standarder vil indeholde sektorspecifikke krav. Det gælder særlig for højrisikosektorer som f.eks. udvindingindustrien. Regeringen vil især være opmærksom på SMV'ers særlige rolle og er positiv over for, at der udarbejdes standarder, som de frivilligt kan benytte til at vise, at de er bæredygtige.

Forslaget indeholder desværre en bestemmelse om, at medlemsstaterne skal indføre mulighed for at udstede såkaldte administrative bøder. Dette rejser forfatningsmæssige betænkeligheder. Derfor

er det afgørende for os at få denne del ændret i den endelige direktivtekst. Jeg forventer heldigvis, at vi kan lykkes med det, så vi kan stemme for det vigtige forslag til gavn for både den grønne omstilling og vores konkurrenceevne.

Forslaget blev fremsat den 21. april 2021. Det er forventningen, at direktivet bliver endeligt vedtaget under det kommende franske formandskab i første halvår af 2022. Det nuværende slovenske formandskab har sat sagen på under eventuelt til konkurrenceevnerådsmødet den 25. november 2021 med henblik på at præsentere en fremskridtsrapport. Vi har derfor endnu god mulighed for at påvirke forhandlingerne. Jeg håber, at I i dag vil give mig opbakning til mandat til de forestående forhandlinger, som vi forventer vil spidse til i starten af det nye år.

Forslaget er i overensstemmelse med de danske ambitioner på bæredygtighedsområdet. Det er et meget ambitiøst forslag, som regeringen har store forventninger til. Forslaget er vigtigt for klimaet og det danske erhvervsliv. Det kan bidrage til finansieringen af den grønne omstilling, samtidig med at danske virksomheder får bedre mulighed for i endnu højere grad at bruge bæredygtighed som et konkurrenceparameter.

FO Regeringen vil derfor i forhandlingerne støtte formålet med forslaget om at udvide og standardisere digital rapportering for at fremme den bæredygtige og digitale omstilling af europæisk erhvervsliv.

Regeringen vil lægge stor vægt på, at der vedtages et ambitiøst forslag, der fremmer den grønne omstilling, herunder gennem et krav om CO₂-rapportering.

Regeringen vil lægge stor vægt på, at rapporteringen indrettes således, at den også bliver en konkurrencefordel for bæredygtige virksomheder.

Regeringen vil lægge stor vægt på, at kravene står mål med gevinsterne, og at virksomhederne og myndighederne ikke pålægges unødigt store byrder.

Regeringen vil lægge vægt på, at anvendelsesområdet fastholdes, så flere europæiske virksomheder omfattes, og at tærsklerne er klart angivet også for finansielle virksomheder, så mindre finansielle virksomheder ikke utilsigtet omfattes.

Regeringen vil arbejde for, at standarderne bl.a. andet udarbejdes med udgangspunkt i den europæiske regulering – herunder taksonomiforordningens overordnede miljømål – inden for bæredygtig finansiering, internationale standarder og inden for en realistisk tidsramme.

Regeringen vil lægge afgørende vægt på, at Danmark ikke forpligtes til at indføre mulighed for udstedelse af administrative bøder.

Der har lige været COP26. Jeg tror, vi alle sammen er klar over, at det skal gå hurtigt med omstillingen. Heldigvis står danske virksomheder stærkt i en global kontekst, også når det gælder bæredygtighed.

Dette forslag kan bidrage til den bæredygtige omstilling af vores samfund og samtidig danske virksomheders konkurrenceevne. Det ser jeg som en win-win-situation.

Derfor håber jeg, at I kan støtte regeringens linje i denne sag.

Kim Valentin: Jeg har en del spørgsmål, som jeg har valgt at sende skriftligt. Venstre kan støtte forhandlingsoplægget, men jeg vil også rejse en kritik, som jeg også rejste tidligere i dag til forsvarsministeren.

Vi indfører rigtig mange regler, både nationalt og gennem EU, som gør det dyrere at drive virksomhed. Vi lægger administrative byrder på virksomhederne, og det kan der være gode grunde til. F.eks. er vi alle sammen enige om, at bæredygtighedsrapportering er godt. Men vi kan komme ud for, at det koster virksomhederne 1.000 kr. eller mere pr. medarbejder, og den slags bittesmå skridt gør det sværere at drive virksomheden.

Jeg synes, at vi generelt skal have på dagsordenen i Folketinget, at vi undersøger, hvordan vi kan fjerne administrative byrder, hver gang vi påfører nye. Venstre vil arbejde meget kraftigt på at være med til det. Det kræver forhandlinger og måske også forhandlinger i fagudvalgene indimellem. Bare på dette møde har vi pålagt danske virksomheder mange tusinde kroner i ekstra byrder, hvis forslagene bliver gennemført. Det, vi indfører, er ikke skidt – alle de forslag, vi har drøftet i dag, har faktisk været rigtig gode – både fornyelsen af forordningen om maskinprodukter og bæredygtighedsrapporteringen er fantastisk vigtigt.

Anne Valentina Berthelsen: Socialistisk Folkeparti mener, at CSRD er vigtigt og er meget optaget af det, fordi det giver mulighed for at kombinere grøn omstilling og virksomheders sociale ansvar. Det er i vores øjne ret vigtigt for opbakningen til klimaløsninger og hele den omstilling, vi står over for. Derfor mener vi også, at flest mulige virksomheder skal omfattes af det. Hvordan vil ministeren sikre, at højrisikosektorer bliver adresseret i direktivet? Problematisk arbejdsforhold er ret fremtrædende i udvindingsindustrien, hvilket i vores øjne er fuldstændig uforeneligt med en bæredygtig virksomhedsdrift. Det vil jeg godt høre noget mere konkret om. Vi vil gerne have et større fokus på den sociale bæredygtighed.

Hvordan vil ministeren konkret sikre en højere grad af inddragelse af sociale parter i udformningen af standarderne? Jeg tror, det kunne være enormt gavnligt.

NOT Erhvervsministeren: Til Kim Valentin. Det er fint med de skriftlige spørgsmål. Det svarer vi altid meget gerne på, men der rejses nogle fine principielle spørgsmål, som vi godt kan tage fat på.

Vi skal gøre, hvad vi kan, for ikke at bebyrde vores virksomheder med unødigt administration. Der er forskel på de to forslag, forslag til forordning om maskinprodukter og CSRD, med hensyn til, hvor meget man vil kunne mærke byrderne. Man skal have en sund og åben tilgang til, om de nye oplysninger, vi lægger mere skematisk ind i årsrapporteringen for virksomheder, bliver ved med at være relevante efter en årrække, og om de oplysninger, vi kræver indrapporteret i dag, i forvejen er relevante. Det skal vi altid kunne tåle en trykprøvning af.

Det drejer sig om forhold, som virksomhederne allerede i høj grad i dag beskriver. De skriver f.eks. om deres CSR-politik, og hvordan de lever op til miljøforhold. Så det er ikke en helt ny byrde, der kommer oveni. Det er klart, at der bliver nogle mere standardiserede digitaliserede formater nu. Jeg siger ikke, at afrapportering ikke kommer med byrder, men man skal huske, at man allerede i dag gør en masse andet, men bare forskelligartet – noget er i årsrapporter, noget er på hjemmesider. Nu bliver det ét sted, hvor investorer og forbrugere kan skille de ægte grønne fra dem, der siger, at de er det. Der kommer til sort på hvidt at være standardiserede tal.

Men naturligvis skal byrderne stå mål med gevinsterne. Jeg tror på, at det er til gavn for danske virksomheder, hvis vi kan få en større grad af gennemsigtighed i, hvem der er rigtig grønne, og hvem der er ikke er det, på en bredere europæisk og international scene. Jeg tror, at det vil medføre, at investorerne, som også i højere grad skal investere grønt, vil have et bedre øje til Danmark og danske virksomheder. Man skal veje byrderne op mod, hvad der kan være af fordele. Jeg føler mig ret overbevist om, at dette er til gavn og glæde for danske virksomheder, som er ægte grønne.

Vi skal løbende have fokus på byrder, og jeg synes, at der er meget interessante forslag i digitaliseringspartnerskabets anbefalinger om indberetning. Jim Hagemann Snabe var formand og fik samlet en bred palette af anbefalinger. Digitaliseringen er en mulighed for at sætte strøm til alt det, man indberetter som virksomhed, f.eks. i sine årsrapporter, så vi får skabt NemVirksomhed, ligesom vi har NemID og MitID. Vi skal afsøge, hvad der kan lade sig gøre, så vi hele tiden går på jagt efter at fjerne byrder. For hver gang man fjerner byrder, frigives tid til kerneopgaven. Og i små- og mellemstore virksomheder, som Danmark jo har flest af, er minutterne i den daglige produktion vigtige. Jeg tror faktisk, at vi ser ens på administrative byrder, men jeg vil gerne udfordre os på, at byrder rent faktisk i nogle tilfælde kan åbne nogle markeder, som her for grønne virksomheder.

Anne Valentina Berthelsen spørger til udvindingsindustrien, og for os er det vigtigt, at de kommende standarder også kommer til at indeholde sektorspecifikke krav. Det gælder især for højrisksektorer, som f.eks. udvindingsindustrien. Vi vil især være opmærksomme på SMV'ernes særlige rolle, og vi er positive over for, at der udarbejdes standarder, som de også frivilligt kan benytte. De sektorspecifikke krav og udvindingsindustrien er reflekteret ind i tilgangen, som vi forelægger for udvalget og tager med til det videre arbejde, når vi skal til rådsmøde.

Anne Valentina Berthelsen: Jeg manglede svar på det andet spørgsmål, som jeg stiller igen for god ordens skyld. Vi er superglade for, at ministeren vil have højrisksektorerne med. Men jeg vil gerne have en lillebitte konkret bemærkning om, hvordan ministeren har tænkt sig, at sociale partnere bliver inddraget i udformningen af standarderne. Socialistisk Folkeparti og regeringen har interesse for social ansvarlighed rigtig meget til fælles – også i en henseende som denne.

Erhvervsministeren: Vi er selvfølgelig enige i, som det også bliver antydnet, at alle relevante aktører skal involveres i arbejdet med standarderne, og det er især vigtigt, at vi får involveret de sociale partnere i det arbejde. Der er for nylig blevet offentliggjort en statusrapport for udarbejdelsen af de tekniske standarder for bæredygtighedsrapporteringen, hvor det fremgår, at de sociale partnere allerede deltager igennem en række europæiske organisationer, herunder også fagforeninger. Vi vil selvfølgelig løbende arbejde for, at alle parter også har mulighed for at bidrage til arbejdet med standarderne, både nu og fremadrettet. Jeg er meget glad for, at SF stiller spørgsmålet, fordi det giver mig anledning til at præcisere det.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti, Enhedslisten og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

FO 2. Forslag til forordning om maskinprodukter

– Tidlig forelæggelse

KOM (2021) 0202

Rådsmøde 3830 – bilag 3 (revideret samlenotat side 26)

Erhvervsministeren: Automatisering og robotteknologi kan gøre hverdagen lettere og minimere arbejdsskader og slid. Vi har mange dygtige højteknologiske virksomheder i Danmark. Set med mine øjne er det derfor vigtigt, at vi anlægger en tilgang til forslaget, som understøtter innovation og nye teknologier, samtidig med at vi sætter høje sikkerhedsstandarder – af hensyn til forbrugere og brugere af maskinprodukter på arbejde.

Forslaget blev offentliggjort i april 2021 og der blev fremsendt grund- og nærhedsnotat til Folketinget i juni 2021. Forslaget blev senest forelagt til orientering den 23. september 2021. Det er forventningen, at det kommende franske formandskab vil gå efter en generel indstilling i foråret 2022. Sagen forelægges derfor nu til forhandlingsoplæg.

Forslaget skal modernisere det gældende maskindirektiv fra 2006, så det er i tråd med den digitale og teknologiske udvikling. Reguleringen på maskinområdet skal desuden tilpasses EU-reguleringen for andre produkter. Det gør det lettere for danske virksomheder at efterleve kravene til maskinprodukter.

Sikkerheden ved maskinprodukter, især produkter med høj risiko, skal øges med den nye forordning. Det gælder f.eks. autoløftere, hvor en person skal opholde sig under en løftet bil. Og personløftere, som løfter personer mere end 3 meter i højden. Derudover skal kravene til maskiner tilpasses til ny teknologi som kunstig intelligens og cybersikkerhed.

Myndighedernes håndhævelse vil ligeledes blive mere ensartet på tværs af EU-landene med et moderniseret regelsæt. Det er Kommissionens vurdering, at det gældende maskindirektiv har været fortolket og implementeret forskelligt i EU-landene. Endelig lægges der op til at tillade digitale brugsanvisninger og dermed reducere byrderne for både virksomheder og miljø.

Jeg vil nu gennemgå regeringens holdning.

FO Vi er generelt positive over for Kommissionens forslag til forordningen om maskinprodukter. Forslaget øger sikkerheden omkring højrisiko-maskinprodukter og bringer kravene til maskinprodukter i tråd med den digitale og teknologiske udvikling.

Regeringen vurderer, at forordningen vil gøre det lettere for virksomhederne at forholde sig til lovgivningen. Der vil også kunne opnås administrative lettelser gennem tilpasningen til anden EU-regulering.

Regeringen støtter muligheden for digitale brugsanvisninger. Men det er vigtigt for forbrugersikkerheden, at brugsanvisninger også er tilgængelige for personer uden adgang til digitale medier.

Regeringen lægger vægt på, at nye teknologier ikke i sig selv er farlige, og at der skal stilles proportionale krav til nye teknologier, herunder kunstig intelligens.

Regeringen lægger vægt på, at der sikres den rette proportionalitet mellem hensynet til brugernes sikkerhed og de økonomiske byrder forbundet med at overholde krav.

Regeringen lægger stor vægt på, at omfanget af listen over højrisikoprodukter med obligatorisk tredjepartskontrol reduceres væsentligt. Det skal være baseret på dokumentation af risikoen ved produkterne. Dette gør vi for at sikre, at vores højteknologiske industrivirksomheder, som ellers har styr på sikkerheden, ikke rammes af uproportionelle byrder, som kan udfordre deres forretningsmodel.

Regeringen lægger vægt på, at forordningen bringes helt i overensstemmelse med den nye lovgivningsmæssige ramme for produktregler, så kravene til markedsføringen af maskinprodukter ensartet til en række andre produkter omfattet af reglerne for det indre marked.

Regeringen lægger vægt på at opdatere og præcisere centrale definitioner og afgrænsninger.

Regeringen lægger vægt på, at markedsovervågningsforordningen skal finde anvendelse på alle maskinprodukter omfattet af forordningen om maskinprodukter.

Regeringen lægger stor vægt på, at køretøjer, som ikke er omfattet af EU-typegodkendelseskrav, skal forblive under maskinproduktforordningen, indtil der er gennemført særskilt regulering for disse køretøjer. Dette gør vi, fordi forslaget om at undtage alle transportmidler til brug på vej, f.eks. elløbehjul, vil medføre et utilsigtet lavere beskyttelsesniveau og øge risikoen for ulovlige køretøjer på markedet.

Samlet set er der tale om et forslag, der vil modernisere EU-reglerne for maskinprodukter til gavn for sikkerheden, og et forslag, der vil øge mulighederne for digital og teknologisk udvikling for maskinprodukter.

Som vi ser med mange nye teknologier, skal der rammes en balance mellem sikkerhed og fremme af innovation. Det ser vi også i dette forslag. Men som jeg nævnte før, må vi ikke glemme, at nye teknologier kan være med til at øge sikkerheden og gøre arbejdet mindre opslidende.

Jeg håber derfor, at udvalget kan støtte regeringens linje i denne sag.

Kim Valentin: Har regeringen overvejet, om revisionen af direktivet kunne have en effekt på innovationen? Dansk Industri anfører, at forslaget kan have en negativ effekt på innovationen og anvendelsen af nye teknologier. Dermed er det ikke bare 1.000 kr., man lægger på – man fjerner fremtidige indtægter, og Danmark lever jo af at opfinde nyt. Vi har et endnu større problem, hvis man indfører regler, som fjerner innovation og fjerner det fremtidige indtjeningsgrundlag. Også fordi det er lidt usynligt. Det bør vi nok gøre noget ekstra ved, og måske har ministeren allerede overvejet handlingsplaner på det område.

Nogle af de omkostninger, som pålægges, er kvantificeret, men hvor store omkostninger ligger der egentlig i forordningen om maskinprodukter? Hvis ministeren ikke kan svare nu, tager vi det bare skriftligt bagefter. Det er ikke for at tærse langhalm, men det kunne være spændende at se tallet.

Erhvervsministeren: Vurderingen er, at maskindirektivet først og fremmest vil gøre det lettere for virksomheder at forholde sig til lovgivningen. Det vurderes desuden, at de samlede økonomiske konsekvenser for erhvervslivet faktisk vil være positive.

Med hensyn til Dansk Industris bemærkning om innovation har vi afsøgt det i vores forberedende arbejde. Hvordan kan vi hjælpe dygtige virksomheder, der producerer cobots (kollaborative robotter) i Danmark, og robotter, der arbejder i industrien, til at blive ved med at have en innovationsdrevet fremtid, så de kan se et marked for sig? Det er en af grundene til, at vi lægger stor vægt på, at omfanget af listen over højrisikoprodukter med obligatorisk tredjepartskontrol, som reducerer den fremtidige indtjening, reduceres væsentligt. Det skal simpelthen være ægte højrisiko, hvis det skal på listen. Der må dokumentation hjælpe os. Vi er opmærksomme på det, og vi passer på danske virksomheder, så godt vi overhovedet kan.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten har ytret sig imod det.

3. Digital Services Act: Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om et indre marked for Digitale Services

– *Generel indstilling*

KOM (2020) 0825

Rådsmøde 3830 – bilag 2 (samlenotat side 55)

KOM (2020) 0825 – bilag 15 (henvendelse af 2/11-21 fra Dansk Iværksætter Forening vedr. DSA)

KOM (2020) 0825 – bilag 12 (svar fra erhvervsministeren vedr. revideret mandat i forhandlingerne om DSA)

KOM (2020) 0825 – bilag 11 (brev fra EUU til erhvervsministeren vedr. opdatering af regeringens mandat vedr. DSA)

KOM (2020) 0825 – bilag 10 (brev fra ERU vedr. beretning over B 125)

KOM (2020) 0825 – bilag 4 (Danmarks Radios bemærkninger til Kommissionens forslag til retsakt om digitale tjenester)

EUU alm. del (2020-21) – bilag 162 (henvendelse af 12/12-20 fra flere medier vedr. DSA)

KOM (2020) 0825 – svar på spm. 7 om nyt forhandlingsoplæg i Europaudvalget, fra erhvervsministeren

KOM (2020) 0825 – svar på spm. 5 om uoverensstemmelse mellem forhandlingsoplæg i Europaudvalget og udkast til beretning vedr. B 125, fra erhvervsministeren

KOM (2020) 0825 – svar på spm. 6 om uoverensstemmelse mellem forhandlingsoplæg i Europaudvalget og udkast til beretning vedr. B 125, fra erhvervsministeren

KOM (2020) 0825 – svar på spm. 4 om konsekvenser for produktsikkerheden, hvis det gøres til hovedreglen, at online platforme pålægges et ansvar som importører/sælgere, fra erhvervsministeren

EU-note (2020-21) – E 45 (EU-note af 3/9-21 om DSA og beretning)

KOM (2020) 0825 – bilag 16 (beslutningsreferat fra Europaudvalgets møde 4/11-21 vedr. revideret FO på DSA)

Rådsmøde 3797 – bilag 4 (beslutningsreferat vedr. rådsmøde konkurrenceevne 27-28/5-21, FO på DSA)

Erhvervsministeren: Forslaget blev forelagt udvalget til forhandlingsoplæg den 20. maj 2021, og et revideret forhandlingsoplæg om onlinemarkedspladser blev forelagt den 4. november 2021. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet med henblik på vedtagelse af generel indstilling og forelægges udvalget til orientering om forhandlingerne og de danske prioriteter.

Vi har i udvalget haft gode og vigtige drøftelser om ambitioner og mål for forslaget. Regeringen har skubbet på i EU og sat vores præg på forslaget. Vi har opnået meget, men er i den nuværende fase af forhandlingerne ikke kommet helt i mål med en af vores vigtige prioriteter. Vi har hele tiden

arbejdet for, at der altid skal være en aktør, der kan stilles til ansvar for de produkter, der sælges fra tredjelande på onlinemarkedspladser.

Siden sidst har vi gjort en yderligere indsats, men der har – desværre som forventet – ikke været opbakning til at ændre på balancerne i forslaget for indeværende. Men lydhørheden er stigende, så vi stopper ikke her. Vi fortsætter indsatsen ind i trilogforhandlingerne. Derfor fremsætter jeg også en erklæring på Rådsmødet, hvori jeg understreger vigtigheden af, at der i triloggen findes en løsning på importøransvar. For vi skal have sikret, at de store platforme ikke kan tjene penge på at formidle farlige og ulovlige produkter.

Overordnet set er vi dog tilfredse med, at vi med den generelle indstilling stiller langt større krav til både sikre digitale fællesskaber på sociale medier, og at det bliver tryggere for danske forbrugere at handle på onlinemarkedspladser, bl.a. gennem krav om nedtagning af farlige produkter.

Jeg vil gerne slå fast, at regeringen står på forbrugernes side. Vi ønsker at sætte effektivt ind over for onlinemarkedspladser, som ikke spiller efter vores fælles regler. Jeg kan forsikre jer om, at ingen i Bruxelles er i tvivl om, hvor Danmark står i denne sag, selv om vi stemmer den generelle indstilling igennem.

Kim Valentin: Det bekymrer mig rigtig meget, hvor langt man er kommet med DSA'en i lyset af den drøftelse, vi havde den 4. november 2021. Jeg gentager, at det var vigtigt for Venstre, at der var afgørende vægt på ansvaret. Vi endte med at støtte forhandlingsoplægget, fordi det ikke gav mening ikke at støtte, når der ikke var flertal imod det.

Nu hører jeg ministeren sige, at det bliver meget svært at komme igennem med synspunktet om importøransvar. Så bliver vi nødt til at finde ud af, hvad vi gør, når eller hvis det bliver vedtaget. Ministeren må undersøge, hvilken effekt det har på de virksomheder, som har råbt op om, at forslaget er ret skidt for produktansvaret. Vi har virksomheder, der kommer til at lide under det, fordi de skal opfylde én type regler, og så er der andre, der skal opfylde en anden type regler. Vi må have en handlingsplan i skuffen, hvis vi når dertil. Vi bør kunne sig til virksomhederne, at de ikke skal bekymre sig, og at vi vil undersøge, hvad vi kan gøre for at afhjælpe problemerne.

Erhvervsministeren: Nu varsler jeg, hvad jeg tror, det endelige resultat bliver. Det er ikke meget anderledes, end da forhandlingsoplægget blev revideret den 4. november 2021. Det ændrer ikke på Danmarks ambitioner – vi er ikke i mål endnu – selv om der vedtages noget, som er bedre end det, der blev foreslået i første omgang. Vi skal holde os til, så trilogforhandlingerne bliver skubbet i den rigtige retning, og vi fremsætter en erklæring på rådsmødet, som understøtter trilogforhandlingerne.

Jeg har fået god kontakt til Christel Schaldemose, som er rapporteur. Jeg har ikke helt opgivet importøransvaret endnu. Måske i rådssammenhæng, men jeg oplever Parlamentet som interesseret i, at importøransvaret skal nyde fremme, og derfor forventer jeg, at vi har en handlingsplan klar, som Kim Valentin efterlyste. Vi havde en fornemmelse af, hvor Rådets generelle konklusioner ville ende. Dem kommer vil til at støtte, men vi skal videre, og handlingsplanen er også på skinner. Om det lykkes, ved vi ikke endnu.

Kim Valentin: Jeg kan sagtens forstå ministerens svar. Men det er rart at have en handlingsplan i baglommen, for virksomhederne er nervøse for, hvad sker der nu. Kan ministeren bekræfte, at der

er en handlingsplan for, hvad man skal gøre, hvis forhandlingerne falder ud på en måde, hvor importøransvaret for onlineplatforme er anderledes end for helt almindelige platforme, vi ser hver dag?

Erhvervsministeren: Jeg forsøgte at skitsere konturerne af strategien, og at den kører i forskellige faser. Så længe mulighederne i Rådet har været åbne, har vi brugt dem. Som jeg sagde på mødet i udvalget den 4. november, er vi lykkedes med at flytte ting i den rigtige retning. Men vi må bare konstatere, at Danmark er forrest i bussen i rådssammenhæng, og at andre medlemsstater ikke er lige så meget oppe på beatet for at indføre importøransvar. Men vi kan mærke, at vi har flyttet det i en mere ambitiøs retning. Vi kan også mærke, at der er en større grad af lydhørhed blandt de andre kolleger, selv om vi ikke er i mål. Det bringer mig frem til, at vi skal deltage i den generelle indstilling og den konklusion, der kommer.

Den næste del af strategien har sådan set kørt parallelt. Vi har f.eks. god dialog med Christel Schaldemose, som jeg fremhæver, fordi hun er rapporteur og i øvrigt er et rigtig dygtigt medlem af Europa-Parlamentet. Næste skridt bliver så i trilogprocessen.

Jeg vil gerne forsikre jer om, at vi bruger de forskellige kanaler, vi har – gode samarbejdsaktører og organisationer på erhvervsområdet med interesse i feltet til at fremme de fælles formål, vi gerne vil have løftet ind. I den forstand er der en helt klar strategi, men jeg kan jo ikke love, at noget kan lykkes, udover at det kan lykkes at have en strategi. Og den skal ikke blive i baglommen for længe – den skal faktisk snart på bordet.

4. Digital Markets Act: Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om åbne og retfærdige markeder i den digitale sektor

– *Generel indstilling*

KOM (2020) 0842

Rådsmøde 3830 – bilag 2 (samlenotat side 91)

Rådsmøde 3797 – bilag 4 (beslutningsreferat vedr. rådsmøde konkurrenceevne 27-28/5-21, FO på DMA)

Erhvervsministeren: Jeg forelægger punktet til orientering, da sagen blev forelagt udvalget til forhandlingsoplæg den 20. maj 2021.

Med nye og skrappe krav til de største digitale platforme skal forslaget være med til at tage kampen op mod unfair konkurrence på de digitale markeder.

Vi vil støtte formandskabets kompromistekst, som flugter med de danske prioriteter om skærpede krav og muligheden for hurtigere at stoppe skadelig konkurrenceadfærd – hvilket vi har lagt stor vægt på i forhandlingerne.

Vi er også lykkedes med at sikre, at der tages højde for de forskellige forretningsmodeller. Det er vigtigt, eftersom en appstore opfører sig anderledes på markedet end f.eks. et socialt medie og har andre muligheder for at sortere i adgangen. Dette har vi håndteret ved, at Kommissionen i højere grad forpligtes til at gå i dialog med platformene om, hvordan de skal leve op til forslagets forskellige krav.

Endelig har vi sikret, at der også tages højde for forbrugersikkerhed. Det skal f.eks. være op til forbrugere selv at vælge, hvilke apps de vil have installeret på f.eks. deres smartphones.

Det er forventningen, at Rådet enstemmigt tilslutter sig den generelle indstilling.

Med DMA'en (forordningen om digitale markeder) og DSA'en (forordning om digitale tjenester) har vi nu taget vigtige skridt mod at sikre en mere fair platformsøkonomi og et tryggere og mere ansvarligt internet.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Implementering af EU's Genopretningsplan

– *Politisk drøftelse*

KOM (2020) 0408

Rådsmøde 3830 – bilag 2 (samlenotat side 118)

Erhvervsministeren: Det slovenske formandskab har lagt op til en bred diskussion af implementeringen af genopretningsplanen for Europa. Der lægges op til en drøftelse af, hvordan nationale genopretningsplaner ud fra et konkurrencemæssigt perspektiv tilgodeser grøn og digital omstilling.

For os er det en prioritet at fastholde det grønne og digitale som de centrale vækst drivere til at genoprette europæisk økonomi. Derfor hilser regeringen drøftelsen velkommen.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

a) Orientering om "Det digitale politikprogram"

KOM (2021) 0574

KOM (2021) 0574 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

b) Orientering om "kunstig intelligens-forordningen"

KOM (2021) 0206

KOM (2021) 0206 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

c) Orientering om "Policydebat om digitale rettigheder"

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

d) Orientering om "bæredygtig selskabsledelse"

Erhvervsministeren: Kommissionen har lagt op til et initiativ bestående af to dele: ét om regulering af selskabsledelse og ét om lovpligtig due diligence.

Forslaget er flere gange blevet udskudt, men de seneste meldinger er, at forslaget vil blive præsenteret i december. Vi ser frem til, at forslaget fremsættes, og særlig til at arbejdet med lovgivningen om due diligence kan komme videre.

Regeringen arbejder aktivt for at få balancerede og proportionale krav til due diligence for europæiske virksomheder. Vi mener, at det er et effektivt instrument til at understøtte bæredygtig virksomhedsadfærd og et vigtigt skridt i den markedsdrevne omstilling til en økonomi med respekt for mennesker, samfund og den grønne omstilling.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

e) Orientering om EU-standard for mobilopladning

KOM (2021) 0547

KOM (2021) 0547 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Erhvervsministeren: Kommissionen vil i september 2021 fremsætte et forslag til revision af radio-udstyrsdirektivet. Formålet er at få harmoniseret opladning af mobiltelefoner og lignende radioudstyr. Med forslaget indføres krav om, at udstyret anvender det samme stik, og at forbrugerne skal kunne købe udstyret uden medfølgende oplader.

Formålet med forslaget er at reducere miljø- og klimabelastningen fra opladere og at gøre det lettere for forbrugerne at finde den rette oplader.

Da forhandlingerne om forslaget skrider hurtigt frem i Bruxelles, vil klima-, energi- og forsyningsministeren i næste uge forelægge sagen til tidligt forhandlingsoplæg.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 8. Rådsmøde (transport, telekommunikation og energi - transportdelen) den 9. december 2021

EUU alm. del (21) – bilag 76 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren: Jeg forelægger punktet til orientering.

1. Forslag til forordning om krav til alternative brændstoffer i søfarten (FuelEU Maritime)

– *Politisk drøftelse*

KOM (2021) 0562

Rådsmøde 9/12-21 – bilag 1 (samlenotat)

EU-note (20) – E 42 (EU-nyt af 16/7-21 om klar til 55-pakken)

Erhvervsministeren: På rådsmødet for transportministre den 9. december 2021 vil en fremskridtsrapport for FuelEU Maritime-forslaget blive drøftet. Forslaget blev fremsendt den 14. juli 2021 og indgår som del af Kommissionens Fit for 55-pakke. Folketingets Europaudvalg modtog grund- og nærhedsnotat om forslaget den 7. september 2021.

Forslaget har overordnet til formål at skabe rammer, der kan øge efterspørgslen efter grønne brændstoffer i søfartssektoren. Det vil være med til at reducere udledningen fra søfarten og bidrage til at indfri målene i Parisaftalen samt EU's klimalov.

Vi ved, at skibsfarten bliver nødt til at levere sin del, hvis vi skal i mål med den grønne omstilling. Heldigvis er den danske søfartsbranche med til at skubbe den dagsorden frem internationalt. Derfor er det med vores øjne positivt, at EU nu fremsætter konkrete krav til det brændstof, som skibe sejler på.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 9. Siden sidst: Forslag til forordning om etablering af et kvikskrankemiljø ("single window") på toldområdet

KOM (2020) 0673

KOM (2020) 0673 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

EUU alm. del (21) – bilag 76 (kommenteret dagsorden)

Skatteministeren: Jeg vil gerne give udvalget en status over EU-Kommissionens forslag om at etablere én digital indgang, som myndighederne kan bruge, når de skal kontrollere de certifikater og tilladelser, som er nødvendige for, at virksomhederne kan importere varer. Forslaget betyder samtidig, at forskellige myndigheder får adgang til de nødvendige data, som virksomhederne skal afgive, når de handler med varer ind og ud af EU.

Selv om forslaget rummer mange gode takter, vækker det også bekymring. Bekymringen relaterer sig til, at forslaget kræver ny it-udvikling allerede fra marts 2023. Skatteforvaltningen er i dag og flere år frem under et stort pres på grund af mange komplekse og presserende opgaver, der netop kræver it-udvikling. Det vender jeg tilbage til.

Forslaget er ét af flere forslag, der er omtalt i Kommissionens meddelelse om at bringe toldunionen til næste niveau, som jeg orienterede udvalget om den 26. november 2020. Forslaget omtales mere populært som etablering af et Single Window på toldområdet (EU Single Window Environment for Customs).

I dag foregår myndighedernes kontrol af virksomhedernes nødvendige certifikater og tilladelser manuelt. Det er bøvlet og ressourcekrævende. Samtidig skal virksomhederne afgive de samme oplysninger til flere forskellige myndigheder.

Regeringen vurderer, at etableringen af et Single Window er væsentligt, fordi kontrollen fremover vil foregå digitalt. Det vil medføre administrative lettelser for både myndigheder og de virksomheder, der handler med varer ind og ud af EU.

Derudover giver forslaget mulighed for, at data kan genbruges, så virksomhederne ikke skal afgive de samme data flere gange. De data, virksomhederne skal afgive, vedrører f.eks. vægt, værdi, og hvor en given vare kommer fra. Når forslaget er gennemført, vil forskellige myndigheder kunne tilgå disse data via Single Window-løsningen.

Forslaget betyder altså, at når en virksomhed, der f.eks. importerer økologiske varer, og der ifølge reglerne skal angives informationer om disse til flere myndigheder, behøver virksomheden kun angive én gang til toldmyndighederne. Herefter skal Single Window-løsningen gøre, at informationerne tilgås f.eks. Fødevarestyrelsen og andre relevante myndigheder.

Implementeringen af Single Window kræver, at der udvikles en række digitale løsninger – både mellem toldmyndighederne og EU-Kommissionen og mellem relevante danske myndigheder, der er involveret i virksomhedernes handel med varer ind og ud af EU.

Fristerne for at gennemføre Single Window giver anledning til væsentlig bekymring i Skatteministeriet, idet første del af forslaget forudsætter, at nye it-løsninger skal sættes i drift allerede primo 2023.

Frem mod 2031 skal Single Windows desuden udvides med yderligere elementer. Som I ved, er udviklingskapaciteten i Skatteforvaltningen i dag og de kommende år under stort pres på grund af flere store komplekse it-udviklingsprogrammer og it-projekter, ligesom skattevæsenets legacyudfordringer lægger stort beslag på kapaciteten.

Rådets arbejdsgruppe har drøftet forslaget på en række møder. Drøftelserne har foreløbig overvejende drejet sig om at skabe klarhed over forslagets indhold, da der er tale om et meget teknisk og komplekst forslag. Kommissionens arbejde er dog endnu ikke afsluttet, og derfor er flere elementer ikke på plads på nuværende tidspunkt.

Regeringen ser fortsat grundlæggende positivt på forslaget, hvilket også fremgik af det grund- og nærhedsnotat, der blev oversendt ved forslagets fremsættelse. Som nævnt er regeringen dog bekymret over tidsplanen i forslaget. Derfor vil der fortsat blive arbejdet for at lande det bedst mulige kompromis. Vi vil især lægge vægt på at få et kompromis, der så vidt muligt tager hensyn til den hårdt pressede udviklings- og it-kapacitet herhjemme. Det betyder, at der vil blive arbejdet for at udskyde fristen for, hvornår de første dele af forslaget skal finde anvendelse.

Jeg ser frem til at komme tilbage til udvalget den 2. december 2021, hvor jeg vil forelægge sagen med henblik på forhandlingsoplæg. Udvalget vil på vanlig vis forinden modtage et samlenotat, der bl.a. beskriver forslaget, indholdet af kompromisforslag fra det slovenske formandskab og inkluderer hovedpunkterne af Europa-Parlamentets (IMCO's) rapport med ændringsforslag. Det er således for nuværende blot en kort orientering, og jeg vender inden længe tilbage til udvalget.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 17:04.